

Krasznahorkai László „Megjött Ézsaiás”, „Megy a világ előre” valamint
„Járás egy áldás nélküli térben” című műveinek felhasználásával
Krasznahorkai László „Legkésőbb Torinóban” című műve alapján,
Tarr Béla észrevételeinek felhasználásával és lelki felépülésére, 2004

Krasznahorkai László

A torinói ló

/Forgatókönyv/

1889.január 3-án Torinóban Friedrich Nietzsche kilép a Via Carlo Alberto hatos számú házának kapuján, talán hogy sétáljon egyet, talán a postára, a leveleiért. Nem messze, vagy akkor már nagyon is messze tőle egy konfliskocsis csökönys lovával bajlódik. Hiába noszogatja, a ló nem mozdul, mire a kocsis – Giuseppe? Carlo? Ettore? – elveszíti a türelmét, és ostorával verni kezdi az állatot. Nietzsche a csődülethez ér, s a dühtől már tajtékzó kocsis kegyetlen színjátéka ezzel be is fejeződik. Az óriás termetű, dús bajuszú úr ugyanis váratlanul a kocsihoz ugrik, és zokogva a ló nyakába borul. Házigazdája viszi haza, két napig mozdulatlanul és némán fekszik egy heverőn, míg kimondja a kötelező utolsó szavakat /”Mutter, ich bin dumm.”/, aztán szelíd háborodottként anyja s nővérei felügyelete alatt még tíz évig él.

Hogy a lóval mi lett, nem tudjuk.

/Krasznahorkai László: Legkésőbb Torinóban, 1979/

1. AZ ELSŐ NAP

A szélvihar a délután közepén támad a nyári hőségbe ájult tájra. Egy hirtelen leereszkedő csöndben előbb egy hatalmas, nehéz, ijesztően sötét felhőtömeg bukkan fel s árad szét a horizonton, aztán valami nagy erejű s egyre erősödő morajlás hangzik fel kelet felől. A felhők egy pillanat alatt elborítják az eget, s mintha ítéletet mérnének rá a vidékre, egyszeriben elkomorodik minden, a szabad réteken megállnak az őzek, a nyulak, a rókák a borzok, feltartott fejjel beleszagolnak a levegőbe, majd nyugtalanul elrohannak valami menedék felé. Elnéptelenedik a táj, elhallgatnak a madarak is a fákon s a bozótosokban, végül - amikor már alig látni a súlyos homályban - rátör a szél a mezőkre. Iszonyatos ereje van, s ebben az erőben az állandóság s az irány a legijesztőbb: mert mintha nem vonatkozna rá az idő, nem csöndesedik és nem gyengül, nem erősödik és nem ver egyre jobban, csak fúj és pusztít valami kísérteties egyenletességgel, dühöng és vágat, hogy beledől a legerősebb törzsű fa is a réteken, zúg és rohan és süvölt, s ezt is: egyetlen kimozdíthatatlan, változatlan irányból, hajszálpontosan kelet felől és dél felé, szembe Torinóval, nem ígérve semmit, nem ígérve, hogy vége lesz – éppen ellenkezőleg, minden elemében ott a képtelen, baljós fenyegetés, hogy itt van és most már itt is marad, és most már így is lesz ez, mert innentől fogva zúgni és bömbölni és pusztítani fog örökké, mintha vele együtt nyilvánvaló lenne, hogy az a törvény, amely nekiindította, már nem állíthatja meg.

Ohlsdorfert egy lankás domb gerincén kapja el a vihar. A bakon áll, előre dőlve, s mert béna jobb kezét nem használhatja, a baljában tartott gyepelőt rángatja, hogy valamiképpen folyamatos haladásra bírja a lovát. Olykor a gyepelőt egy begyakorlott mozdulattal ráhurkolja az ülés melletti szerszámrúdra, s az ostorral odacserdít

az állatnak. A szekér azonban folyton újra meg újra megáll, a ló pár lépés után folyton megtorpan, Ohlsdorfer ordít, rángatja a gyeplőt, aztán jön az ostor, csak ilyenkor ránt egyet-egyet a szekéren a ló, s tesz meg így néhány métert a kátyúktól és kövektől amúgy is nehezen járható meredek ösvényen a szekér. Bömböl a szél, az állat minden mozdulatán látszik, hogy a félelemtől nem bír menni. Minden ostorcsapásra kidülledt szemekkel, vicsorgó fogakkal felkapja a fejét, s ránt egyet a kocsin. Ohlsdorfer terpeszben áll a bakon, hogy ne veszítse el az egyensúlyát. A gyeplőt már alig veszi a kezébe, rácsavarja a szerszámrúdra, az ostor újra meg újra lecsap. Kínzó lassúsággal sikerül csak leereszkedniük a dombról, s rátérni a hazafelé vezető útra.

A szél ereje egy szemernyit sem csillapodik, amikor Ohlsdorfer végre eléri a fákkal szegélyezett, kígyózó országútnak azt a pontját, ahonnan már lekanyarodhatnak a tanyája felé. Kerítés, kapu nincs, nem jelzi semmi, hogy honnan kezdődik az udvar, a ló azonban, aki már erejének a végére ért, pontosan tudja, hogy átlépte a határt, hogy otthon van, s már nem kell noszogatni, magától beporoszkál az istálló elé. Lekerül róla a hám, az istráng meg a gyeplő, gazdája bevezeti őt a helyére, hátára egy pokrócot dob, aztán abrakot és egy vödörben vizet tesz elé.

Az Ohlsdorfer-tanya tulajdonképpen egyetlen nagy, kietlen udvarból, és ennek az udvarnak a két alsó szögletében mindössze két épületből áll, amelyekhez, az országút felé, mintegy a képzeletbeli háromszög harmadik, felső csúcsában egy téglagyűrűvel körbevett s vaslemezzel lefedett kút tartozik. A vályogból felhúzott, megroggyant istállónak már egyetlen oldala sem ép, s különösen az országút felőli részén a fal már úgy mellmagasságban véget ér. Tőle, nagyjából hatvan-hetven lépésnyire emelkedik egy hatalmas fészertáca, amelynek roskatag tetőzete alatt egyetlen óriási térben egymástól elválasztatlanul alakult ki az elmúlt évek során a konyha, a hálókamera, a kamra, a

fásszín és a szerszámosműhely. Ohlsdorfer lánya, amikor a szekér bekanyarodik az országútról, az udvaron éppen azzal küszködik, hogy összeszedje a reggel még száradni kitett, s most a hirtelen orkánban szanaszét szóródott ruhákat. Amikor Ohlsdorfer kijön az istállóból, maga is segíteni kezd neki, aztán amikor az utolsó menthető darabot is megtalálják, behajolva a viharba, átvágnak az udvaron, és bemennek a házba. A lány egy időre félrerakja a ruhákat, majd egy szó nélkül segít az apjának a vetkőzésben, lehúzza a csizmáját, odaadogatja s rásegíti az otthoni nadrágot, inget, majd amíg a férfi fél kézzel is gyakorlottan meggyújtja a sparhert fölötti falon a két petróleumlámpát, a lány egy fazékba vizet tölt, felteszi a sparhertre, s mikor a víz már forni kezd, héjastól beledob néhány szem krumplit. Megsózza, ráteszi a fedőt, aztán leül egy hokedlira a sparhert mellett. Apja lefekszik az ágyra, nagyokat nyögve kinyújtóztatja a tagjait, s a lány görnyedt hátát nézi, ahogy az mozdulatlanul és szótlánul csak ücsörög a sparhert mellett, és valahová kifelé bámul, az ablak felé. Egy percre mind a kettejüket elnyomja az álom, odakint süvölt a szél, idebent a lábosban zubog a víz.

A lány összerezzen, körbenéz, magához tér, meglátja a lábost a zubogó vízzel, aztán lassan feltápászkodik, odalép a sparherthez, félrehúzza a forró spattniról, leveszi a fedőt, majd egy villával kezdi kiszedegetni egy mélytányérba a forró krumplikat. Aztán elhelyezi az asztal közepén az egészet, megteríti, s a két tányér közé letesz egy kis bögre sót. Felébreszti az apját, s szótlánul esznek. Az első darabok még nagyon forrók, Ohlsdorfer baljával a levegőbe hajigálja őket, hogy hűljenek, a lány meg egyik kezéből a másikba, és fújják mindketten, míg sikerül megpucolniuk. Csámcsogva, fújtatva, szuszogva rágnak, nyelik a krumplit, egyiket a másik után. Rágnak, nyelnek, hámoznak és sóznak, míg csak az utolsót is le nem gyúrték a torkukon. Akkor a lány feláll az asztaltól, s az összegyűjtött krumplihéjat a sparhert melletti sarokba szórja. Visszamegy az asztalhoz, összeszedi az edényeket, és kiöblíti őket a vizesvedernél.

Ohlsdorfer egy pokrócot terít magára, pontosan olyat, mint amelyet korábban az istállóban a lova hátára dobott, s a hokedlijét az ablak felé húzza, s odaül.

A lány lefekszik, ő meg csak ül a pokrócba csavarva, mozdulatlanul. Nem alszik el, a tekintetét egyetlen pontra szegezi, nem uralja a világot maga körül, mert maga is csupán a része ennek: tárgy, egy rezzenetlen tárgy a hatalmas fészerház derengő lámpafényében.

Mindössze egyetlen egyszer mozdul ki ebből az állapotból, felkel ugyanis, hogy megigazítson valamit, aminek az elhelyezésével, azzal, hogy éppen ott van, ahol van, nincs megelégedve: lehajol a baltájáért az asztal lába mellett, s a sparherttől jobbra, a fészerház jobb oldalán feltornyozott fahasábok közelében nekitámasztja egy kisebb rönknek.

Aztán újból elfoglalja a helyét.

Odakint iszonyatos erővel zúg a vihar.

Alkonyodik már, amikor Ohlsdorfer felébreszti a lányt.

OHLSDORFER: Gyere.

Kimennek az istállóba.

Ohlsdorfer leveszi az állatról a maradék lószerszámot is, csak a rövid kantárt meg a szemellenzőt hagyja rajta, a lány pedig egy vederben vizet hoz, s nekifog, hogy lecsutakolja. Mire végez a ló faránál, az apja már erős, lendületes mozdulatokkal a szőrét keféli a fejétől hátrafelé haladva. Végül a lány vizet hoz az itatóvederbe, Ohlsdorfer befejezi a kefélést, a kefét visszateszi a helyére, majd pedig a kantárnál fogva közel húzza magához az állatot, belenéz a szemébe, aztán visszaállítja a helyére, megáll a ló fejével szemben, s megint mozdulatlanul nézni kezdi. A lány odaáll mögé, és megszólal.

LÁNY: Öreg.

Ohlsdorfer visszakézből azonnal pofon vágja. A lány elesik.

OHLSDORFER: Nem öreg.

A lány feltápászkodik, megint odaáll az apja mögé, és hosszan nézik az állatot. A ló minden tagja remeg. A fejét kissé lesúnyva tartja. Olyan benyomást kelt, mintha imbolyogna.

OHLSDORFER: Menjünk.

Átvágnak újra az udvaron a szünni nem akaró viharban. Ahogy beérnek a házba, Ohlsdorfer felteszi a vaspántokat a bejárati ajtóra. A lány az egyik ablakhoz áll, és néz kifelé a koromsötétbe. Ohlsdorfer lecsavarja a lámpákat, leül az ágyára, és levetkőzik. Magára húzza a takarót, de nem csukja be a szemét. A tetőt nézi.

OHLSDORFER: Feküdj le te is.

A lány egy percig áll még az ablaknál, majd odamegy az ágyához, leül, de nem mozdul egy ideig. Aztán levetkőzik ő is, és bebújik az ágyba. Ohlsdorfer nem tudja behunyni a szemét. Odakint változatlan erővel dühöng a szél. A lány szuszogásából hallani, hogy már elnyomta az álom. Ohlsdorfer a feje alatt összekulcsolja a kezét, és nézi a tetőt.

OHLSDORFER: Hé.

A lány hanyatt fekszik az ágyában, és horkol. Ohlsdorfer megköszörüli a torkát.

OHLSDORFER: Hé, te!

A lány felriad.

LÁNY: Mi van?

Ohlsdorfer egy darabig nem szól egy szót sem. Le nem veszi a tekintetét a tetőről.

OHLSDORFER: Te se hallod?

LÁNY: Mit?

OHLSDORFER: A szuvalkat. Hogy nem csinálják. Ötvennyolc éve hallom. Most nem.

A lány visszafojtja a lélegzetét. Ő is a mennyezetet nézi.

LÁNY: Ezek tényleg abbahagyták.

A lány felül az ágyban.

OHLSDORFER: Feküdj vissza.

A lány visszadől, és magára húzza a takaróját.

LÁNY: Mi ez az egész?

Ohlsdorfer dühösen az oldalára fordul, s az ablakokra szegezi a szemét.

OHLSDORFER: Nem tudom. Aludj.

A lány a mennyezetet nézi, az apja az ablakokat. Odakint időnként le-lezuhan egy cserép a tetőről, és nagy zajjal összetörik. Valami csatornabádog elszabadult, s újra meg újra vadul odaverődik a falhoz. Az orkán csillapíthatatlanul süvölt a fészerház fölött.

II. A MÁSODIK NAP

A pirkadat derengő fényében a lány kinyitja és megdörzsöli a szemét, nagyot ásít, felül, egy darabig csak bámul maga elé, aztán felöltözik, kiszáll az ágyból, odamegy a sparherthoz, a kast, amelyben a gyújtókat tartják, odahúzza, megrakja a tüzet, begyújt, s egy darabig nem mozdul onnan, nézi, ahogy a lángok erőre kapnak. Odacsoszog az ablakhoz, kissé lehajol, és kinéz, majd fogja a két vizesvödröt, kinyitja a bejárati ajtót, kilép az udvarra, gyorsan becsukja, hogy ne vágja rögtön oda a szél, aztán elindul a kút

felé. Látszik a tartásából, hogy felkészült arra, ami odakint várni fogja, azonban alig távolodik el az épülettől, a szél olyan erővel csapja szembe, ami teljességgel váratlanul éri, mert erre nem számított, és nem is számíthatott, úgyhogy kénytelen két-három lépést hátrálva erőt gyűjteni. Beledől a viharba, és ahogy csak bírja, megpróbálja megfékezni az ide-odatáncoló üres vödörket a kezében, aztán amikor eléri végre a kútat, a vödörket előbb a gyűrű takarásában védelembe helyezi, ledobja a kút pereméről a vaslemezt, s kínlódva, nagy nehezen, hiszen talpon is kell maradnia, miközben a láncra erősített vödörrel fel is kell húznia, majd meg is kell töltenie a földön álló vödörket, valahogy eléri, hogy a két vödör is tele legyen vízzel, s a láncon lógó vödört se tépje ki a kezéből a szél -- a vaslemezt azonban, amikor épp emeli, hogy letakarja vele a kút peremét, úgy kapja ki a kezéből, s pörgeti végig az udvaron az orkán, mintha az valami könnyű papírdarab volna csak. A lemez végül az istálló falánál állapodik meg, s akkorát csattan, hogy bent a ló ijedten felnyerít. A lány nagy nehezen odamegy érte, felemeli, de megpróbálja úgy tartani, hogy a szél ne kaphasson bele, s aztán így küzdi vissza magát vele a kúthoz, s dobja rá egy erőteljes mozdulattal a gyűrűperemre. Akkor fogja a vödörket, s nekiindul, vissza, az épület felé -- most azonban azzal kell megküzdjön, hogy miközben hátát nekivetve a szélnek, befékez, hogy el ne essen, haladjon is, és lehetőleg minél kevesebb vizet loccsantson is ki közben a vödörökből.

Teljesen kimerülve éri el a bejárati ajtót, jut be a házba, s zárja be maga után az ajtót. Hátát a falnak vetve zihál.

Nézi a két vödört a padlón.

Mindegyikből jócskán hiányzik.

LÁNY: Baszd meg a szeledet.

Odacipeli a vödörket a sparherthez, s teletölti a nagylábost vízzel. Megrakja a tüzet rendesen, s a spattni közepére húzza az edényt. A nagylavórból, amelybe tegnap az újra összepiszkolódott ruhákat rakta, kiválogatja a

fehéreket, s átpakolja őket egy üres lavórba. Aztán megint az ablakhoz megy, és hosszasan vizsgálgatja, mi van odakint.

LÁNY: Nem hagyta abba. Ugyanúgy fúj.

Ohlsdorfer már nyitott szemmel fekszik az ágyon.

OHLSDORFER: Ne foglalkozz velem.

A lány még mindig az ablakon át bámul kifelé.

LÁNY: Alig bírtam behozni a vizet. Ez nem szél.

Ohlsdorfer felül az ágyon, és baljával megpróbálja felvenni az ingét. Béna jobb kezét már beledugta az ujjba, de most elönti a méreg, és megáll.

OHLSDORFER: Inkább a dolgoddal törődjél.

A lány eljön az ablaktól, s odamegy az apjához, hogy segítsen neki. Feladja rá az inget, odanyújtja neki a nadrágot, s amikor az apja belebújt a cipőibe, beköti a fűzőket.

Ohlsdorfer megáll az asztal mellett, a lány odahozza neki a poharát és a demizsont. Kitölti az apjának a pálinkát. Ohlsdorfer egy hajtásra kiissza. Akkor a lány magának is tölt, és ő is ugyanazzal a lendülettel felhajtja. Ohlsdorfer a sparihert melletti hokedlihez megy a mosdólavórhoz, tölt bele egy kis vizet, és megmossa az arcát. A vizet nem önti ki. Amikor a lány elpakolta a demizsont, és előblítette a poharat, ő is megmosakszik ugyanabban a vízben. Megtörölközik, aztán elviszi a lavórt a fészertáshoz leghátsó végébe, mely az odahordott kacatoktól és szeméttől már évek óta a helyiség amolyan senkiföldjévé lett, és kilötyintti a földre. Az apja elöl már a bejárati ajtót nyitja, és hátrakiált neki.

OHLSDORFER: Gyere.

Előbb Ohlsdorfer, aztán nem sokkal utána a lány is átvág megint az udvar viharos terén, s bemennek az istállóba. Ohlsdorfer megragadja a fejpántozat szíját, és szembefordítja magával a ló fejét. Hosszan, akkurátusan vizsgálja a tekintetét.

OHLSDORFER: Ma nem megyünk sehová.

Az állat mintha felfogná, mit hallott, ezúttal ránéz a gazdájára, és tekintetében végtelen szomorúság van. De csupán egy pillanatig tart az egész, s tekintete megint dermedt, zavaros, mozdulatlan.

A lány is beér az istállóba, és megáll az apja mögött. Az állat üveges szemekkel mered rájuk. Egyre inkább olyan benyomást kelt, hogy fogytán az ereje, és egész testében imbolyog.

Ohlsdorfer kezébe veszi a vasvillát, és kialmoz. A régit elhordja az istálló végébe, aztán új szalmát hord a ló alá, végül odarak elé egy villa szénát. A lány vizet hoz, és feltölti az itatóvedret. Ohlsdorfer újból odafordítja az állat fejét, és merőn nézi azt a meghatározhatatlanul szomorú tekintet. A ló el akarja rántani a fejét. A lány megáll mögöttük.

LÁNY: Alig eszik.

Ohlsdorfer elengedi a kantárt, és kilép a ló mellől.

OHLSDORFER: Majd fog.

Összeszedi a lószerszámokat, melyeket tegnap csak úgy felhajtott az egyik gerendára, a vállára veti őket, és elindul velük a házba. A lány nézi még egy ideig a lovat, aztán elindul az apja után az épületbe. Odabent leveszi a sparhertről a nagylábost, önt valamennyit a földön odakészített lavórba, a hideg vizes vödörből kézmeleg vizet kever benne, aztán a még reggel kiválogatott fehérneműt beledobja, két kézzel rájuk nehezdedve átítatja őket vízzel, majd nekiáll egy nagy darab mosószappannal, hogy kimossa újra.

Ohlsdorfer a sparhert másik oldalán, a farakásnál leül egy rönkre, a kezébe veszi s meglengeti a baltát, s nekiáll gyújtózt vágni. Mikor megtelik a kas, odahúzza a sparhert mellé, majd hátulról előhoz egy hosszú kötelet, két nagy szöveget ver az épület két oldalán egymással szemben a falba, s a kettő közt - egyetlen működő kezével is ügyesen csomózva és kötve - kifeszíti a kötelet.

A lány kiöblíti a ruhákat, kicsavarja őket, aztán elkezd teregetni a kötélre. Önt még egy kis forró vizet a lavórba, kimossa a maradék színeset is, s azokat is felakasztgatja a fehérek mellé. Hátraviszi a lavórt, kilötyyinti a vizet, visszacsoszog a sparherthez, s a másik lábost a spattnira húzza, felönti vízzel, megsózza, beledob néhány szem krumplit, lefedi, majd megrakja a tüzet megint.

Ohlsdorfer a fészerház műhelyénél egy gyalupadon a lószerszámokat zsírozza. A szügyellőhámmal kezdi, aztán jön egymás után a marszój, a vállszój, a haslószej, a hátszej. Amikor az istrángot veszi a kezébe, egészen közel emeli a szeméhez, és centiméterről centiméterre végigvizsgálja, nem repedt-e, nem tört-e meg valahol. Ahol ilyen helyet talál, erősen bezsírozza, megmozgatja, majd folytatja a vizsgálatot tovább.

LÁNY: Jöjjön. Kész van.

Ohlsdorfer előre jön, és leül a lányával szembe az asztalhoz. Középen ott gőzölög a krumpli. Az első darabok még nagyon forrók, Ohlsdorfer baljával a levegőbe hajigálja őket, hogy hűljenek, a lány meg egyik kezéből a másikba, és fűjják mindketten, míg sikerül megpucolniuk. Csámcsogva, fűjtatva, szuszogva rágnak, nyelik a krumplit, egyiket a másik után. Rágnak, nyelnek, hámoznak és sóznak, míg csak az utolsót is le nem gyúrték a torkukon. Akkor a lány feláll az asztaltól, s az összegyűjtött krumplihéjat a sparhert melletti sarokba szórja. Visszamegy az asztalhoz, összeszedi az edényeket, és kiöblíti őket a vizesvedernél.

Ohlsdorfer ráteríti magára a pokrócot, hokedlijét az ablak felé húzza, s odaül.

A vihar kísérteties mód pontosan ugyanolyan egyenletes erővel zúg odakint, mint eddig. A férfi hallgatja egy ideig, de mert ezúttal itt most nem jön a szemére álom, feltápáskodik, s lefekszik az ágyra. Magára húzza a takarót, és lecsukja a szemét.

A lány még a hokedlijén ül az asztalnál, és a rongyos ruhákat foltozgatja. Egy idő után aztán félreteszi őket, a saját ágyához megy, ledől, és hamarosan elalszik.

Arra ébrednek, hogy valaki veri az ajtót.

A lány az apjára néz, felkel, odacsoszog az ablakhoz, és kinéz.

LÁNY: A Lócsiszár Bernhardt.

Ohlsdorfer felül az ágyon.

OHLSDORFER: Akkor mire vársz. Engedd be.

Lócsiszár Bernhardt hatalmas, kövér alakja teljesen betölti az ajtót, mikor a lány kinyitja előtte, és ő egy pillanatra megáll a küszöbön, majd belép. Busa fejével, dülledt, táskás szemeivel komoran végignéz a házon, majd tesz néhány lépést előre Ohlsdorfer felé.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: A városba már nem lehet többé bemenni. Elfogyott a pálinkám. Adjon egy üveggel.

Ohlsdorfer lekászálódik az ágyról, nem szól egy szót sem, csak int a fejével a lánynak, aztán int a vendégnek is, hogy üljön le az asztalhoz. Ő is leül vele szembe, a lány két poharat tesz eléjük, s teletölti őket a demizsonból. Aztán hátrébb megy, előhúzza egy literes üveget, beletesz egy tölcserít, és óvatosan önteni kezdi bele a pálinkát.

Ohlsdorfer szúrós tekintettel méregeti a jövevényt.

OHLSDORFER: Aztán mért ne lehetne a városba bemenni.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: Mer elfújta a szél.

Egy ideig mereven nézi Ohlsdorfert, aztán kitör belőle valami vérfagyasztó nevetés. És mint akinek nagyon tetszik a tréfa, meg hogy ez a tréfa milyen súlyosan meggondolkoztatja azt, aki most vele szemben ül, nem is bírja egy jó darabig abbahagyni. Vállai rázkódnak, a szemei csukva, óriási hasa reng, s olyan irtózatossá, bömbölő hangot ad ki, hogy belezeng az egész ház. Ohlsdorfer egy cseppet se látszik vidámnak. Felhajtja a pálinkát, s a szemeit nem veszi le Lócsiszár Bernhardttról. Hirtelen az is abbahagyja a röhögést, hájas arcára visszatér ugyanaz a komor tekintet, amellyel érkezett. Biccent Ohlsdorfer felé, felhajtja a pálinkát, az üres poharat lecsapja az asztalra.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: Mért, mért! Mert minden tönkrement és minden lealjasodott, azért, de azt is mondhatnám magának, hogy mindent tönkretettek, és mindent lealjasítottak, mert itt nem valami istenítélet forog fenn úgynevezett ártatlan emberi segédlettel, tudja, hanem éppenséggel pont fordítva van a dolog, mert itt az embernek a saját ítéletéről van szó, még pedig a saját ítéletéről saját maga fölött, amiben persze a Jóisten is rendesen benne van, hogy azt ne mondjam, közreműködik, és amiben közreműködik, az meg persze a legordenárébb teremtés, amit maga csak el bír képzelni, mert megrontották a földet, tudja, de hát mindegy, mit mondok, mert mindent megrontottak, amit megszereztek, és mivel egy sunyi, egy alattomos, egy aljas harcban mindent megszereztek, meg is rontottak mindent, mert ezek amihez hozzáérttek, márpedig hozzáérttek mindenhez, azt megrontották, és így ment ez a teljes győzelemig, megszerezni és megrontani, megrontani és megszerezni, így ment ez az egész a diadalmas végig, de mondhatom másképp is, ha akarja, mert hozzáérni, ezzel megrontani, és így megszerezni, vagy hozzáérni,

megszerezni, és így megrontani, ez ment, és ki tudja, hány száz éven át, néha suttymba, néha durván, néha finoman, néha brutálisan, de ment, évszázadokon keresztül csak ment és ment, persze mindig csak egyféle módon, ahogy a patkány mar a lesből, mert ehhez a tökéletes győzelemhez kellett még persze az is, hogy az ellenfél, azaz minden, ami kiváló, nagyszerű és valahogy ...tudja, nemes, az, hogy így fejezzem ki a dolgot, eleve ne bocsátkozzon semmiféle harcba, ahhoz kellett, tudja, hogy ne legyen eleve semmiféle küzdelem, csak az egyik félnek a hirtelen eltűnése, még pedig a kiválóaknak, a nagyszerűeknek, a ... nemeseknek az eltűnése, sőt van aztán a legsúlyosabb kimenetel, ezt nem tudjuk, ott a teljes és tökéletes kipusztulás, amiről halvány dunsztja sincs az embernek, hogy miért történt, és hogy úgy egyáltalán, miért történhetett, mert az van, hogy mára ezek a lesből marással győztes győztesek uralják a földet, nincs egyetlen icike-picike odu sem, ahová el lehetne dugni előlük valamit, mert minden az övék, tudja, övék az, ami megszerezhető, de az övék az is, amiről azt gondoljuk, na, azt aztán el nem érik, de el, mert övék az ég is ma már, meg az összes álom, övék a pillanat, a természet, a csend, nem sorolom, még a halhatatlanság is az övék, tehát minden, hogy így fejezzem ki magának a dolgot, minden, és örökre, elveszett. Nem?

A pálinka csorgása a demizsonból a nagy csendben, ami a Lócsiszar Bernhardt szavai után beállt, most abbamarad, ami azt jelzi a jövevénynek is, Ohlsdorfernek is, hogy az üveg megtelt, a töltés véget ért. A lány odahozza, és az asztalra teszi az üveget, s hátralép a sparihertig, ott összefonja a kezét a mellén, és onnan figyeli, mi történik az asztalnál. Ohlsdorfer nem szól egy szót sem, és nem is mozdul meg, s bár látszik rajta, hogy egy szót nem értett abból, amit a vendég az imént összehordott, ugyanakkor az is, hogy erősen töpreng, miképpen hámozhatna ki mégis a szavak zavaros, örült áradatából valamit. A fejével int a lánynak, hogy hozza még egyszer a

demizsont, az odacsoszog vele, és teletölti a poharakat. A Lócsiszár Bernhardt bólint. Egy kissé előre hajol Ohlsdorfer felé, és halkán folytatja.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: Én nem örültem meg, de annyira tisztán látok, hogy már olyan, mintha megőrültem volna, meg aztán ráadásul, tudja, az agyamat a fejemben, én valahogy így mondanám magának a dolgot, azóta, hogy már nem vagyok postamester, és ezt az egészet látom, szíjak tartják a helyén, képletesen, persze, csak képletesen, és mivel annyira világosan látom ezt az egészet, hogy állandóan azt érzem, hogy ezek a szíjak akármelyik pillanatban elszakadhatnak, ezért alig mozdítom meg a fejemet, csak tartom, lehetőleg egy moccanás nélkül, ezt a fejet, nyilván maga is látja, hogy milyen mereven, hát, ezért, tudja, de különben ez egyáltalán nem fontos ...

A fejét valóban nem mozdítja meg, úgy önti be egy gyors mozdulattal a pálinkát.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: ... mert ami itt fontos, az az, hogy hova is tűnhettek innét azok a kiválóak, azok a nagyszerűek, azok a ... nemesek, amiről én persze személy szerint nem tudok az ég adta világon semmit, honnan is tudhatnék, mert egyrészt mi vagyok én, egy volt postamester, jelenleg lócsiszár, márpedig egy volt postamester, aki jelenleg lócsiszár, miért tudna erről bármit is, másrészt viszont egy volt postamesternek és jelenlegi lócsiszárnak is lehetnek azért még gondolatai, és ezért gondolhatja, hogy ez az egész itten ábszolúte érthetetlen, vagyis egyáltalában nem lehet megérteni, ahogy mindig, ha valami teljes egészében érthetetlen, legfeljebb kínjában találgat az ember, ahogy én is itt a szomszédban, ahogy nézem, mi folyik odakint, nézem szemben, a távolban az országutat meg a maga házát, és olvasgatom a távirón a híreket, és gondolkozom, és csak találgatok, tudja, de semmire nem jutok, mert bármerre indulok is el, már úgy értse, képzeletben csak, képzeletben,

akkor mindig ugyanoda lyukadok ki, lapos elképzelések és lapos magyarázatok, néha azt hiszem, jófelé tartok, de a vége mindig lapos, néha úgy érzem, na, most jó irányba megyek, de végül ez is csak lapos meg lapos, mert ez az eltűnés vagy kipusztulás, hogy nevezzem, olyan titokzatos valami, amit én mint volt postamester és jelenlegi lócsiszár felfogni se vagyok képes, mert csak annyi biztos, hogy itt az egész, érti, az egész emberi történelem egyik legnagyobb horderejű rejtélyéről van szó, nehéz szó: horderő, ért engem, a nemesség fel- és aztán meg eltűnése ebben a történelemben, mert annyit, legalább annyit azért mondhatok, hogy a történelem, amit egyszerűen úgy képzeljen el, mint, hogy mondjam, utcai harcok végtelen egy sorozatát, sőt úgy lássa maga előtt ezt a történelmet, mint egyetlen végtelen egy hosszú utcai harcot, hogy ez a történelem tehát, figyelj, mit gondolok, ugye, nem egyenlő, semmiféleképpen nem egyenlő a teljes emberi ..., most megint egy nehéz szó: univerzummal. Ott van mindjárt, példának okáért a közönséges ember, ért engem, aki miközben mászik-kúszik előre abban a bizonyos utcai harcban a következő meg a következő meg a következő fedezékig, annak van egy, legalább egy olyan, hogy mondjam, vonása, amelyikre nem terjed ki a történelemnek a hatálya, és tudja, mi az?, az árnyéka, az, az árnyéka, tudja, és ezért ez az árnyék, így mondom magának: túllóg az utcai harcok végtelen egy bonyolult rendszerén, túllóg tehát a történelmen, mert gondolja csak meg, bele lehet például lőni ebbe az árnyékba?! – nem lehet!, ugye?, ezt az árnyékot nem fogja a golyó, nem fogja, és kész, ennyi bőven elég, az ember árnyéka nem része a történelem végtelen egy bonyolult rendszerének, kész!, sűrűre fogva ennyi, ezen nincs mit tovább részletezni, nem kell a rizsa, nem kell bizonygatni a dolgot, így van, annyit akarok mondani, és ezzel az egész le van zárva. Hát, nem?

A vendég hosszú csendet tart. Nézi Ohlsdorfert, de Ohlsdorfer állja a pillantását, és nem veszi le

a szemét a jövevényről, amikor pedig észleli, hogy a lánya már mozdulna a sparhertnél, hogy újra töltsön, int neki, hogy nem.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: Csak annyit mondok magának, két szó: ész és megvilágosodás, na, itt kell legyen, ami a mai állapotokhoz, énszerintem legalábbis, elvezetett. Mert azért még belegondolni is abba, mi megy itt ki tudja hány száz év óta, ahogy ez az ész, fokról-fokra, és irgalmatlanul, lenyúzott a világról mindent, azaz ahogy könyörtelenül megnyúzta az egész világot, és egyszer csak ott volt egy megnyúzott világ az ész elképzeltetlen csodáival az egyik oldalon, ért engem, és a megvilágosodás gyilkos pusztításaival a másikon, mert ha elképesztő teljesítményt mondunk az egyik oldalon, akkor még teljesebb joggal mondhatunk gyilkos pusztítást a másikon, nem?, hiszen a vihar, tudja, az ész felől, tényleg elsöpört mindent, amin ez a világ addig nyugodott, egész egyszerűen úgy képzelje el, hogy lerombolta a világnak az alapzatát, fundamentum, tudja, még pedig úgy, hogy azt mondta: ez az alapzat nincs, és nem is volt soha, és nem is fog feltámadni sem, egyszer majd, valamikor, a távoli jövőben. Ért engem.

A pálinkás poharat hatalmas lapátkezebe fogja, s elkezd forgatni az ujjai közt.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: A veszteség, szomszéd, csak annyit mondok, rendkívüli volt. Minden nemes, kiváló és nagyszerű csak állt ott, hogy így fejezzem ki magamat megint, csak állt ezen a ponton, és meg kellett értenie, és bele kellett törődjön, hogy egy: se isten, se istenek, és ezt nekik, a kiválóaknak, a nagyszerűeknek és a nemeseknek, rögtön az elején meg kellett érteni, és bele kellett törődni, csak hát ők persze képtelenek voltak, egyszerűen nem bírták megérteni a dolgot, elhinni elhitték, tudomásul venni tudomásul vették, de nem értették, csak álltak ott, értetlenül és bele nem törődve, míg végül valami, az a vihar az ész felől, meg nem világosította őket, érti, s akkor már egy csapásra

megértették, hogy se isten, se istenek, akkor már egy csapásra felfogták, hogy se jó, se rossz, akkor már megértették és felfogták, hogy ha így áll a dolog, akkor bizony nincsenek ők sem! Szerintem ez lehetett az a pillanat, amikor megkezdődött az eltűnésük, énszerintem ez lehetett, amitől fogva azt mondhatjuk, hogy lassan kihúnytak, elhamvadtak, kihúnytak és elhamvadtak, mint a tűz, amit csak úgy magára hagyott valaki a réten, és ebből én magam itt a szomszédban azt gondolhatom, hogy talán nem is valami folyamatos fel- meg eltűnésről van szó, hanem csak egyszeri fel- meg eltűnésről, de hát persze ki tudhatja ezt biztosan, én nem, de azt viszont a lehető legbiztosabban tudom, hogy is folyt le itt a ma urainak ez az ugyanilyen lassú, de annál szívósabb hatalomátvétele, mert így ment ez, míg az egyik lassan kihúnyt és elhamvadott, addig a másik erőre kapott, és minden fölött uralkodni kezdett. Míg az egyik fokozatosan haladt az eltűnése felé, addig a másik fokról-fokra közeledett a teljes győzelemig. Az egyik folyamatosan vesztett, a másik folyamatosan győzött, vesztés és győzelem, vesztés és győzelem, így mentek itt a dolgok, és ilymódon jött be aztán a nyomtalan eltűnés egyrésztől, a visszataszító trónfoglalás másrésztől, és nekem, tudja, egy nap egyszeriben rá kellett jönnöm, mint ahogy rá is jöttem, hogy tévedtem, nagyon nagyot tévedtem, amikor azt hittem, hogy a földön tényleg nem volt és nem is lehet semmiféle fordulat, mivel ez a fordulat, és ezt most már maga is tudja, valóban bekövetkezett.

Feltápáskodik az asztal mellől, megragadja az üveget, ránéz a lányra, és odaszól neki.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: Öt elég lesz?

A lány az apjára néz, az bólint, erre a vendég letesz néhány bankjegyet az asztalra, ott hagyja őket, s elindul a kijárához. Mielőtt kinyitná az ajtót, visszanéz.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: Na, minden jól.
Megyek, mielőtt végképp besötétedik.

Kivágja az ajtót, felhajtja kabátján a hajtókát, magához fogja az üveget, és kilép az irgalmatlan szélbe. Megpróbálja becsukni maga után, de aztán nem sikerül rendesen, s az ajtót verni kezdi jobbra-balra a vihar. A lány odacsoszog, behúzza, és kilincsre zárja, aztán odamegy az apjához, megáll előtte, s kérdően ránéz. Ohlsdorfer azonban mintha nem is észlelné a dolgot, meg se moccan. A lány elrakja a poharakat, előblíti őket a sparthertnél. Mire visszafordul, az apja már elindul az ajtóhoz.

OHLSDORFER: Gyere.

Még látják az iménti látogatót, ahogy keresztben átvág az országúton, és elindul egy dűlön befelé. Ohlsdorfer és a lánya belehajolnak a változatlan erővel tomboló szélbe, átvágnak az udvaron, s bemennek az istállóba. A lány vizet hoz, és elkezdi mosni az állatot, Ohlsdorfer meg fogja a kezét, megvárja, míg a lánya elér a ló tomporáig, aztán nekilát, hogy fényesre kefélje a szőrt. A lány oldalról nézi az apját, míg arra vár, hogy az is befejezze. Ohlsdorfer akkor a szénakazalhoz megy, beleszúrja a villát, a magasba emel egy adagot, átviszi a lóhoz, és leteszi elé. A lány feltölti az itatóvedret.

Állnak, és nézik, szótlánul. Az állat lassan, bizonytalanul beledugja a fejét a vederbe.

LÁNY: Csak iszik.

Ohlsdorfer nem szól semmit.

Hosszan nézi a lovát.

Aztán int a lánynak, átküszködnek valahogy az udvaron, s visszatérnek a házba.

A ló lassan tesz egy bizonytalan kört az istállóban, majd odamegy az épület országút felé eső oldalához, és kidugja a fejét a félig leomlott fal fölött. Előbb balra néz, és sokáig nem mozdul, mintha kutatna valamit abban az

irányban. Aztán lassan jobbra fordítja a fejét, mintha most meg ott keresne valamit.

De nincs sehol semmi. A táj szinte teljesen üres. Az út menti fák kettébe törve. Csonkjaik sora elvész a leereszkedő sötétben.

3. A HARMADIK NAP

A fészerházat rázza a vihar.

A pirkadat derengő fényében a lány kinyitja és megdörzsöli a szemét, nagyot ásít, felül, egy darabig csak bámul maga elé, aztán felöltözik, kiszáll az ágyból, odacsoszog az ablakhoz, kissé lehajol, és kinéz, majd fogja a két vizesvödröt, kinyitja a bejárati ajtót, kilép az udvarra, gyorsan becsukja, hogy ne vágja rögtön oda a szél, aztán elindul a kút felé. Látszik a tartásából, hogy már jól tudja, így hát felkészült arra, ami odakint várni fogja, azonban alig távolodik el az épülettől, a szél ismét olyan irdatlan lökéssel tolja vissza, olyan súlyos ütéssel mér rá, amire egész egyszerűen hiába készült föl, túlságosan nagy, túlságosan felmérhetetlen erővel találja szemben magát, úgyhogy kénytelen két-három lépést hátrálva megint felfogni, hogy ahhoz, hogy előre tudjon menni, sokkal jobban bele kell dőljön a szélbe. Nekiindul újból, és akár tegnap, megint csak megpróbálja megfékezni az ide-odatáncoló üres vödröket a kezében, aztán amikor eléri végre a kutat, a vödröket előbb a téglagyűrű takarásában elhelyezi „a védelembe”, ledobja a kút pereméről a vaslemezt, s kínlódva, nagy nehezen, hiszen talpon is kell maradnia, miközben a láncra erősített vödörrel fel is kell húznia, majd meg is kell töltenie a földön álló vödröket, valahogy eléri, hogy a két vödör is tele legyen vízzel, s a láncon lógó vödröt se tépje ki a kezéből a szél -- a vaslemezt azonban, amikor épp emeli, hogy letakarja vele a kút peremét, hiába okult volna a tegnapi esetből, megint úgy kapja ki a kezéből, s pörgeti végig az udvaron az orkán, mintha az nem lenne más, csak valami könnyű papírdarab. A lemez végül és ezúttal az istállótól nem messze, egy földdel megtöltött

olajoshordónál állapotodik meg, s akkorát csattan, hogy bent a ló ismét ijedten felnyerít. A lány nagy nehezen elmegy érte, felemeli, s ismét úgy fordítja, hogy a szél ne kaphasson bele, s aztán így küzdi vissza magát vele a kúthoz, s dobja rá egy erőteljes mozdulattal a gyűrűperemre. Akkor fogja a vödörket, s nekiindul, vissza, az épület felé – és ma is, mint tegnap, ugyanazzal kell megküzdjön, hogy miközben hátát nekivetve a szélnek, befékez, és visszadől, hogy el ne essen, haladjon is, és lehetőleg minél kevesebb vizet loccsantson ki közben a vödörökből.

Teljesen kimerül, mire eléri a bejárati ajtót, s bejut a házba. Hátát nekiveti a falnak, míg visszanyeri az erejét.

Bezárja az ajtót, felemeli a vödörket, majd amikor lenéz, s látja, hogy ezúttal is elég sok víz hiányzik a vödörökből, elégedetlenül elfintorítja az arcát.

LÁNY: Baszd meg a szeledet.

Odacipeli a vödörket a sparherthez, s feltölti a krumplifőzőlábast vízzel. Megrakja a tüzet, s a spattni közepére húzza az edényt.

Csend van bent, Ohlsdorfer már kinyitotta a szemét, de még nem mozdul meg az ágyban.

A lány visszamegy az ablakhoz, és hosszan néz kifelé.

LÁNY: Nem hagyta abba. Mondom, hogy ez nem szél. Alig tudom behozni a vizet. Olyan, mintha megdőlt volna a föld.

Ohlsdorfer felül az ágyban.

OHLSDORFER: Ne jártasd a szádat. Inkább gyere ide, és csináld a dolgodat.

A lány megint elfintorítja az arcát, odacsoszog az apjához, és segíteni kezd neki az öltözködésben. Aztán míg Ohlsdorfer megmossa az arcát, ő az asztalra teszi a poharat, és a demizsonból teletölti megint. Ohlsdorfer felhajtja, és ott hagyja az asztalon. Most a lány mosdik meg a mosdólavórban, elviszi hátra a

koszos vizet, aztán visszajön az asztalhoz, tölt magának is a pálinkából, felhajtja, előblíti, és elteszi a helyére a sparhert mögötti polcra. Ohlsdorfer már az ajtóban áll.

OHLSDORFER: Csipkedd magad.

Az udvar már úgy néz ki, mint egy csatatér. Szerteszt törött cserepek, vályogtéglák, gerendák és idesodródott, félbetört fatörzsek maradványai, összetekeredett bádoglemezek, egy felborult, régi szekér meg a buditető darabjai valahonnan az udvar leghátsó zugából, egy szekérkerék, egy hordó, egy vaskoporsó, aztán ismeretlen eredetű, már felismerhetetlen tárgyak, százával – és az egész állandó, örült mozgásban, ide-oda sodortatva, felemelve, és lehajtva, hogy Ohlsdorfer és a lány csak úgy tudjanak átmenni a tegnap óta szintén igencsak megroggyant istállóhoz, hogy karjukat az arcuk elé emelik, nehogy valami eltalálja őket.

Bent Ohlsdorfer egy darabig csak áll, és nézi a lovát, aztán megragadja a fejpántozat szíját, és szembefordítja magával az állat fejét. Hosszan, akkurátusan vizsgálja a tekintetét.

OHLSDORFER: Ma se megyünk sehová.

Az állat mintha ismét felfogná, mit hallott, ezúttal is ránéz a gazdájára, és tekintetében megint végtelen szomorúság van. De csupán egy pillanatig tart az egész, s tekintete újra dermedt, zavaros, mozdulatlan.

A lány az apja mögött áll, s ő is szótlánul nézi, ahogy az állat üveges szemekkel mered rájuk. Most már egyértelműen látszik, hogy elfogyott az ereje, és egész testében imbolyog.

Ohlsdorfer kezébe veszi a vasvillát, és kialmoz. A régit elhordja az istálló végébe, aztán új szalmát hoz a ló alá, végül odarak elé egy villa szénát. A lány vizet hoz, és miután kiönti a régit, feltölti az itatóvedret. Ohlsdorfer újból odafordítja az állat fejét, és merőn nézi azt a meghatározhatatlanul szomorú tekintet. A ló újból el akarja rántani a fejét.

A lány megáll mögöttük.

LÁNY: Nem kell neki a víz se.

OHLSDORFER: Ne jártasd már annyit a szádat.

LÁNY: Hozzá se nyúl.

OHLSDORFER: Majd hozzá nyúl.

Nézik még egy ideig a lovat, aztán visszaküzdik magukat a házba.

A lány a szárítókötélhez megy, végigtapogatja, és nekiáll leszedni a ruhákat. Összehajtogatva belerakja őket egy lavórba. A sparhert és a bejárat között félúton a falnál egy asztal áll, megrakva néhány edénnyel. Azokat lepakolja a földre, az asztalt egy kissé elhúzza a faltól, hoz egy lepedőt, letakarja vele az asztalt, aztán visszatér a sparherthez, kihúz mellőle egy paraszas vasalót, kinyitja a sparhertajtót, megtölti parázzsal a vasalót, visszaviszi az asztalhoz, s míg azt várja, hogy fölmelegedjen, odahozza a ruhákat, az elsőt kisímítja a lepedőn, aztán leül egy hokedlira.

Ohlsdorfer a másik oldalon a farakásnál a kezébe veszi a baltát, odahúzza maga mellé a kast, baljával beállítja a vágórönkre az első fadarabot, s nekilát vágni a gyújtóst.

A lány vasal, Ohlsdorfer komótosan vágja a fát.

A sparherthon forr a víz, a lány abbahagyja a vasalást, odamegy, beledob néhány darab krumplit, megsózza a vizet, ráteszi a fedőt, aztán visszamegy az asztalhoz.

A vihar rázza a házat.

Ohlsdorfer és a lány az ebédlőasztalnál ülnek, és a forró krumplit tömik magukba, amikor valami távoli zajra a lány hirtelen abbahagyja az evést, és kiegyenesedik. A zaj egyre erősödik, a lány felkel az asztal mellől, odacsoszog az ablakhoz, s kinéz.

Odakint azonban nem látni semmi változást.

Csak a vihar tombol, meg az a zaj erősödik.
A lány az országút keleti oldalát figyeli, mert mintha onnan jönne ...

Aztán hirtelen örült vágóban egy lovasszekér bukkan fel balról, rengeteg cigánnyal a tetején. Két ló húzza a szekeret, valaki áll a bakon, és folyamatosan üti az ostorral az állatokat. A szekér recseg-ropog, s a kátyuktól meg a kövektől ide-oda billeg, ahogy rohan nyugat felé. Olyan gyorsan halad, hogy szinte csak egy pillanat az egész: felbukkan balról, keresztül vágta az Ohlsdorfer-tanya előtt az országúton, s már el is nyeli őket a por, csak az örült szekérezaj hallatszik még, ahogy lassan elhal a tomboló vihar zúgásában.

A lány még áll egy darabig az ablaknál, aztán már éppen indul vissza az asztalhoz, amikor megtorpan, mert mintha újra hallaná a zajt. Visszacsoszog az ablakhoz, s megint kinéz. A zaj tényleg erősödik.

S egyszer csak ismét ott van a szekér a kapaszkodó cigányokkal. A kocsisuk hátradőlve megállítja a lovakat, a cigányok leugrálnak, s indulnak be, a tanyaudvar felé.

A lány megfeszülve áll az ablaknál.

A cigányok bejönnek a tanyaudvarra, és körbeveszik a kutat. Leemelik róla a vaslemezt, s már húzzák is fel a vedret a vízzel.

LÁNY: Cigányok voltak, de visszajöttek. Most itt vannak a kútnál.

Ohlsdorfer, aki az előbb egy percre abbahagyta az evést, most újra enni kezd.

OHLSDORFER: Akkor menjél, és kergesd el őket.

A lány kimegy a házból. Ohlsdorfer megint abbahagyja az evést, és odaáll az ablakhoz. Látja, ahogy a lány eléri a kútnál a cigányokat, de láthatóan nem az történik, aminek szerinte történnie kellene, mert a lány mintha beszélgetne a cigányokkal, akik közben egymásnak adják a vödört, és isznak, aztán leeresztik újra a kútba, felhúzzák, és isznak, és

most már világosan látja Ohlsdorfer, hogy beszélnek valamiről a lánynak, aki ahelyett, hogy elkergetné, mintha hallgatná őket inkább, úgyhogy Ohlsdorfer ellép az ablaktól, elmegy a baltáért, s a baljába fogva kinyitja az ajtót, megáll a küszöbön, és odakiált a lánynak a kútnál.

OHLSDORFER: Elhül az ebéd. Maguk megtakarodjanak.

A cigányok megállnak egy pillanatra, visszaeresztik a vedret, visszateszik a lemezt a kút tetejére, s aztán a lánynak még a kezébe nyomnak valamit, és visszazálingóznak, fejüket hátra-hátravetve Ohlsdorferre, vissza a kocsihoz. Felugrálnak, elhelyezkednek gyorsan, a kocsis elkurjantja magát, megrántja a gyeplőt, nagyot csap az ostorral a lovakra, a szekér megfordul, nekilődül, és vad vágásban már el is tűnik jobbra, nyugat felé, az országúton.

Ohlsdorfer be se várja a lányt hogy az odaérjen, hanem azonnal visszamegy, és leül az asztalhoz, úgyhogy amikor a lány beér a házba, s maga is visszaül az asztalhoz, az apja már javában falja újból a krumplit.

OHLSDORFER: Teljesen kihült. A rohadt cigányai.

A lány egy könyvet tart az egyik kezében, de Ohlsdorfer nem vesz róla tudomást. A lány leereszti maga mellé a földre, és a tányérja fölé hajol. Látszik, hogy egyáltalán nincs már étvágya, csak épp befejezi azt a darabot, amit elkezdett, de már nem hámoz meg egy újat. Felkel, iszik egy bögre vizet a sparthertnél, aztán a könyvet leteszi az ágyára, visszamegy az asztalhoz, eltakarítja a krumplihéjat, leszedi a tányérokat, s előblögeti őket.

Ohlsdorfer böffent egy nagyot, felkel az asztal mellől, és lefekszik az ágyra. Összekulcsolja a kezét a tarkója alatt, magára húzza a takarót, de nem hunyja be a szemét, a mennyezetet nézi.

A lány is lefekszik, de nem bír aludni, a szeme neki is nyitva. Megfogja a könyvet, odaül az asztalhoz, és halkan, betűzve, motyogva olvasni kezdi.

Ohlsdorfer odafordítja a fejét. De csak nagy sokára szólal meg.

OHLSDORFER: Az mi?

LÁNY: A cigányok adták. A vízért.

Újra a könyv fölé hajol, s továbbra is halkan, érthetetlenül motyogva, betűzve olvas tovább.

OHLSDORFER: Olvasd, hogy én is halljam.

LÁNY: Olvassa maga. Én nem tudok jól.

OHLSDORFER: Azt mondtam, olvassad hangosan, hogy halljam.

A lány kelletlenül lapoz egyet vissza, és belekezd.

LÁNY: Egy. Mivel szent helyen csak az van megengedve, ami az Isten tiszteletének gyakorlását szolgálja, és tilos mindaz, ami nem fér össze a hely szentségével, s mivel a szent helyeket a bennük végbement súlyosan igazságtalan és a híveket megbotránkoztató cselekmények meggyalázzák, s ezért ott nem szabad istentiszteletet végezni addig, míg bűnbánati szertartással az igazságtalanságot helyre nem hozzák, az Ordinárius azt mondja a gyülekezetnek: Az Úr veletek volt!, majd a reggelből éjszaka lesz, az éjszaka vége, aztán éjfél és koraeste, de a gyülekezet most nem virraszt, hanem álom nyomja el, az Ordinárius pedig az alkonyat beköszöntekor az Oltáriszentséget kiveszi a tabernákulumból, eloltja az örökmécsest, és így szól: „Ne könyörögjünk! Mert értelmünk nem telt el az igazsággal, s nem dicsőültünk meg az Úr színe előtt. És ne fogadd el, Urunk, keserű gyülekezeted ajándékait, hiszen ebben a megszentelt házban néped a titkokon keresztül

nem nyerte el az örök üdvösséget. És bizony méltó, igazságos, illő és üdvös, hogy bevalljuk mindezt, s most szomorúan visszalépünk az imádságnak ebből az emberi munkával épített templomából, s így legyen ez a templom itt az el nem ért üdvösség háza, és a mennyei szentségek örökre elérhetetlen csarnoka.

Kettő. Kedves Testvéreim, mondja az Ordinárius. Három. Majd elfújja az oltárra helyezett gyertyákat, átadja az egyik szolgálattelvőnek, s így szól a gyülekezethez: „Krisztus Világossága! Vond vissza kegyelmedet erről a helyről, mert hiába segítetted itt azokat, akik hozzád imádkoztak”. Négy. Az Ordinárius átadja a Tabernákulumot a másik szolgálattelvőnek, majd leszedi a virágokat és az oltárterítőt is. Vond vissza áldásod, mondja, mindezekről, és ne fogadd el többé mindazok imádságát és hálaadását, engesztelését és kéréseit, akik itt Szent Fiad előtt hajdan leborultak.

Öt. Szent Fiad, aki Veled él és uralkodik mindörökké. Hat. Az Ordinárius kiveszi a tömjént a füstölőből, eloltja a parazsat, s közben ezt mondja: Urunk, imádságunk itt szállt föl színed elé, mint a tömjénfüst. Soha nem száll föl többé. Visszavonom az oltár, a falak s e gyülekezet incenzálását. Az Ordinárius végigmegy az oltár előtt, a falak mentén és a gyülekezeten. Hét. A gyülekezet hallgat. Nyolc. Az Ordinárium visszafordul a falakhoz, s lemossa róluk a krizmával való hajdani jelölés tizenkét keresztjét. Aztán az oltárhoz lép, és négy sarkáról letörli a szent olaj emlékét. Kilenc. És azt mondja: Istenünk, aki Egyházadat megszentelted és kormányoztad, szent nevedet ünnepi énekkel dicsértük, de nem fogjuk többé. Mert kiszáradt néped ma ünnepélyesen visszaadja az imádságnak ezt a házát, hol bár tisztelt Téged, de igédből nem tanult, és szentségeiddel nem táplálta a lelkét. Úgy volt, hogy e templom jelképezi az Egyházat, úgy volt hogy a szent Egyház az Úr választott szőlője. Ez volt az Isten hajléka az emberek között, élő kövekből emelt templom, mely mint a sziklaalapra, az apostolokra épült, és benne

maga Jézus Krisztus volt a szegletkő. Tíz. És fönséges volt az Egyház, mondja az Ordinárius, a hegytetőre épült város, mely mindenki előtt tiszta fényben tündökölt. És örökké fénylett benne a Bárány dicsősége, és a boldogok éneke visszhangzott. Most szomorúan esengve kérünk, Urunk, az ég minden áldását vond vissza, szüntesd meg e templom szent helyét, mert nem moshatja le többé az isteni kegyelem árja az emberek vétkeket, mert fiaid nem haltak meg a bűnnek, és nem születtek újjá az örök életre. Tizenegy. A vesztés gögje zeng itt a szívtelen búcsú hangján, mondja az Ordinárius, mert emberi szó nem társul már az angyali énekhez. Nem száll még egyszer imádság Hozzád a világ üdvéért, mert a szükséget szenvedők nem lelnek többé segítségre, az elnyomottak szabadságra nem jutnak sohasem, s az istenfiú méltóságától áttekinthetetlen távolságra van minden ember. Tizenkettő. Nem érkezik el, mondja az Ordinárius, nem érkezik el senki a mennyei Jeruzsálembe, és kimondhatatlan a messzeség, mely a Te Fiadhoz vezet. Tizenhárom. A Te Fiad, aki Veled él és uralkodik a Szentlélekkel egységben, Isten mindörökkön örökké.

Ohlsdorfer mozdulatlanul fekszik az ágyban. Kezét még mindig összekulcsolva tartja a feje alatt, s rezzenetlenül nézi és hallgatja a lányt az asztalnál.

LÁNY: Tizennégy. Az Ordinárius a két szolgálattévővel elbontja az oltárt, majd kiviteti velük, aztán elbontja az ambót, az igehirdetés helyét, és elviteti velük, és leemeli az akasztott képeket, és elmozdítja a szobrokat, majd kiviteti velük őket és így szól: Mindenható Istenünk! Nem szabad többé látnunk Szent Fiad ... Tizenöt. Szent Fiad, aki veled él és uralkodik mindörökké. Tizenhat. És szentjeid képmásait, mert ha rájuk nézünk, csak vétkeink és az aljassághoz vezető út jutottak eszünkbe, s nem a szent élet. Vond tehát vissza áldásod rólunk, mert őket szemlélve nem erősödünk meg hitünkben, s így azok, akik e képek és szobrok előtt imádkozva szentjeid közbenjárását kérték,

nem nyertek oltalmat a földön és örök dicsőséget a mennyben. Tizenhét. Az Ordinárius felszedi az ereklyét az oltár alól, majd ezt mondja: Tizennyolc: Szeretett Testvéreim! Tizenkilenc. Többé nem száll fel könyörgésünk a Mindenható Atyaistenhez Krisztus nevében. Nem támogatják többé kérésünket a szentek, akik Jézus szenvedésében részt vettek, és asztalának vendégei voltak. Uram, irgalmazz nekünk! Krisztus kegyelmezz nekünk! Szentséges Szűz Mária, Istennek Szent Anyja, Szent Mihály Főangyal, könyörülj rajtunk! Húsz. Szent Mihály Főangyal, Mindnyájan Szent Angyalok, Keresztelő Szent János, Szent József, Szent János és Szent Pál Apostol, Szent András Apostol, Szent János Apostol, Szent Mária Magdolna, Szent István Vértanú, Szent Perpétua és Felicitász Vértanú Asszonyok, Szent Ágnes Vértanú, Szent Gergely Pápa, Szent Ágoston Püspök, Szent Atanáz Püspök, Szent Vazul Püspök, Szent Márton Püspök, Szent Benedek Szerzetes, Szent Ferenc és Domokos, Xavéri Szent Ferenc, Vianney Szent János, Sziénai Szent Katalin, Avilai Szent Teréz, Szent István Király, Szent Gellért Püspök, Istennek Minden Szentjei Mentsetek meg Minket! Huszonegy. Az Igeliturgia elhagyása után az Ordinárius a hajdani szent víz nyomait a falakról s az egész gyülekezetről visszavonja, majd egy vízzel telt edény elé áll, és így szól: Huszonkettő. Kedves Testvéreim! Huszonhárom. Amikor ezt az épületet ünnepélyesen felszenteltük, Urunkat és Istenünket arra kértük, áldja meg ezt a vizet itt, amellyel saját keresztelésünkre emlékeztetett. Most azt kérjük, vonja vissza ezt az áldást, mert nem követtük a Lélek indításait. Istenünk! Az élet világosságát általad nyerhettük volna el, de hiába határoztaál úgy, hogy megtisztulva támadjunk új életre, nem támadtunk új életre, és nem lettünk az örök boldogság örökösei. Vond vissza hát hajdani áldásod erről a vízről, hogy ne emlékeztessen többé semmi mennyei kegyelmedre, melyet sohasem nyerhettünk el.

Ohlsdorfer most a másik oldalára fordul, háttal a lánynak. Baljával megigazítja magán a félrecsúszott takarót. A szeme nyitva, egyre lassabban szuszog.

LÁNY: Huszonhárom. És akkor az Ordinárius a néma gyülekezettel a nyomában kivonul a templomból, bezárja a kaput, a kulcsot átadja a hajdani építőmesterek egyik kint várakozó küldöttének, aztán – miután visszavonja még az épület területének megáldására vonatkozó hajdani kérését, s betiltja a körmenetet – az építőmester segítségével kiássa az alapkövet, félretaszítja egy árokba, és így szól: Huszonégy. Úgy volt, hogy én, János, láttam az új eget és az új földet. Az első ég és az első föld ugyanis elmúlt, és a tenger sem volt többé. És én, János, láttam, a szent várost, az új Jeruzsálemet alászállni az égből, az Istentől, mint férjének felékesített menyasszonyt. Akkor hallottam, hogy a trón felől megszólalt egy erős, zengő hang: Ime, az Istenek hajléka az emberek között. Velük fog lakni, és ők az ő népe lesznek, és maga az Isten lesz velük. És az Isten letöröl szemükről minden könnyet, nem lesz többé halál, sem gyász, sem jajkiáltás, sem fájdalom, mert ami eddig volt, elmúlt. Aki a trónon ült, így szólt: Ime, újjáalkotok mindent! Huszonhat. A gyülekezet szétszéled, az Ordináriusnak nyoma vész.

Ohlsdorfer még mindig nyitott szemmel mered előre az ágyban. A hátsó falon nyíló ablakon át látni, ahogy a ló kidugja a fejét a leomlott istálló fala fölött. Előbb balra veti a fejét, aztán nagyon lassan jobbra, mintha valamelyik irányból várna valamit.

De sehol nincsen semmi.

A kettébe tört fák csonkjai csupán, ahogy rájuk ereszkedik a sötétség.

4. A NEGYEDIK NAP

A vihar egy szemernyi sem csillapodik odakint. A szél még mindig ugyanabból az egyetlen

hajszálpontos irányból söpör végig a tájon, keletről nyugatra, de már nincs akadály, amely az útjába állna, már mindent letört, lebontott, levert, lepusztított, lecsiszolt és ledöntött, csak a por zúdul nagy tömegben előre, amit felver, hol egy kissé feljebb emelkedve a levegőben, hol valamivel lejjebb süllyedvén onnan, hogy aztán újra megemelje a szél -- már csak a sűrű por és a pusztító semmi, amit maga előtt görget, más nem, megfélemezhetetlenül, tombolva, a kietlen föld felett.

A pirkadat derengő fényében a lány kinyitja és megdörzsöli a szemét. Nagyot ásít, felül, egy darabig csak bámul maga elé, aztán felöltözik, kiszáll az ágyból, odamegy a sparherthoz, a kast, amelyben a gyújtóst tartják, odahúzza, megrakja a tüzet, begyűjt, s egy darabig nem mozdul onnan, nézi, ahogy a lángok erőre kapnak.

Odaáll az ablakhoz, kinéz az udvarra, aztán fogja a két vedret megint, kinyitja az ajtót, gyorsan kilép, és bezár maga után, majd teljes erejével beledől a szélbe, és elküszködik valahogy a kútig. Biztonságba helyezi a vödörket, leemeli a gyűrű tetejéről a vaslemezt, leereszti a láncon a kút vedrét a mélybe, de az, amikor leér, csak szárazon koppan egyet, és félredől a fenéken. A lány megkapaszkodik a gyűrű peremében, behajol a kút terébe, nézi egy ideig, mint aki nem hisz a szemének, aztán felegyenesedik, és hitetlenkedve megrázza a fejét. Újra megragadja a peremet, újra a kút fölé hajol, egy méternyi felhúzza a láncot, majd megint nekiereszti a vedret, de az eredmény ugyanaz: száraz, kongó koppanás, s ahogy a veder félredől odalent a fenéken. Egy darabig nem tesz semmit, nem mozdul, néz lefelé a homályos mélybe, végül felhúzza a láncon a vedret, beakasztja a lánc végét a helyére, s anélkül, hogy a vaslemezzel meg a két üres vödörrel törődne most, visszaküzd magát a hátszélben az épületig, bemegy, s megáll az apja ágya mellett.

Ohlsdorfer megérzi, azonnal felébred, és riadtan felül az ágyban.

OHLSDORFER: Mi van.

LÁNY: Nincs víz a kútban.

OHLSDORFER: Mi?!

LÁNY: Nincs benne egy csepp se.

OHLSDORFER: Nem eresztetted le rendesen a vödört.

LÁNY: Olyan száraz az egész, mint a seggem.

Ohlsdorfer megdörzsöli a szemét, dühödten megszívja az orrában a taknyot, aztán ellöki magát, felkel, a lány segítségével gyorsan felöltözik, s kimennek együtt a kúthoz. Ohlsdorfer is leereszti a láncon a vedret, a veder koppan, és az oldalára dől. Ohlsdorfer kezében megáll a láncon, egy jó darabig nem mozdul. Ő is a kút fölé hajol, nézi, nézi a homályban, mi van odalent, még megpróbálkozik egyszer, aztán még egyszer a vederrel, de végül belátja, hogy a lánynak igaza van, felhúzza a vedret, beakasztja, ráemeli a lemezt a kút tetejére, és egy szó nélkül visszamegy a házba.

Mire a lány utoléri, már bent áll a konyha közepén, baljával az asztalra nehezedik, és mereven nézi a padlót.

OHLSDORFER: A pálinka?

A lány elmegy a demizsonért, a poharat odahozza, leteszi az apja elé, s teletölti. Ohlsdorfer még egy darabig nem moccan, aztán megfogja a poharat, és felhajtja a pálinkát. A lány is tölt magának, ő is egy mozdulattal megissza. Elindul, hogy előblítse a poharat, de az apja már az ajtónál van.

OHLSDORFER: Gyere.

Beledőlnek a vadul vágató szélbe, s átvágják magukat az istállóba a roncok közt. Ohlsdorfer megfogja a ló fejpántját, közel húzza, belenéz a szemébe, aztán elkezd vizsgálni az állatot. Míg

a lány kialmoz, és új szalmát rak a régi helyére, majd a nagy vizeshordóból vizet tölt az itatósvederbe, ő előbb végigtapogatja a ló fejét a fejtetőtől a szájig, szétfeszíti az állat pofáját, és alaposan szemügyre veszi a fogait, a nyelvét, a szájpadrólását és a torkát, végignyomkodja a nyakát, aztán a szügyét, a hasát, majd visszatér a mellő lábához, és azokat tapogatja végig, felülről egészen a patáig, és így tesz a hátsó kettővel is, miközben a ló csak áll, már nem érzel mindebből különösebben semmit, csak imbolyog, mint ha egyetlen merev darab volna csak, imbolyog, inog egy darabban, és annyira vak a tekintete, mintha az elmúlt napokban valami hályog nőtt volna a szemére. Ohlsdorfer komoran nézi egy darabig, aztán még egyszer közelebb lép hozzá, felemeli a ló lábait, s megvizsgálja, milyen állapotban vannak a patkók. Újból ellép tőle egy kissé, mint aki még egyszer le akarja mérni, mire képes, majd anélkül, hogy egy szót is szólna a lóhoz, vagy a lányhoz, visszamegy a házba.

A lány nem követi rögtön, hanem közel hajol az állat füléhez, megvakargatja, s megveregeti a nyakát.

LÁNY: Most már nem megyünk többé sehová.

Kijön az istállóból, visszaküzd magát a törmelékek közt a házig, bemegy, becsapja maga után az ajtót, és kulcsra zárja. Ohlsdorfer hátul, a műhelynél rakosgatja a tárgyakat. Minden egyes szerszámot kézbe vesz, meglengeti, míg a sorsuk felől dönt, aztán két kupacot csinál, s amit hasznosnak ítél, azt a baloldali kupacba rakja. Észreveszi a lányt, hogy ott áll a sparihertnél, és nem tudja, mit tegyen.

OHLSDORFER: Kár volt bezárni az ajtót.
Menjél, és hozd ide a kordét.

LÁNY: Minek?

OHLSDORFER: Pakolunk.

LÁNY: Minek?

OHLSDORFER: Nem maradunk tovább.

A lány nem mozdul.

OHLSDORFER: Mi lesz.

A lány még mindig nem mozdul.

OHLSDORFER: Gyerünk. Lódulj.

A lány elindul az ajtó felé. Aztán megtorpan, mint aki vissza akar fordulni, hogy kérdezzen valamit, de meggondolja magát, kinyitja az ajtót, kimegy az udvarra, hátraküzdí magát az épület mögé, és előhúz onnan egy rozoga, zörgős kézikordét. Beállítja a bejárati ajtó elé, aztán visszamegy a házba.

Ohlsdorfer még mindig a szerszámoknál ügyködik. A lány megint odaáll a sparherthez, és várja, hogy az apja megszólaljon.

OHLSDORFER: A krumplit. A kenyeret. Az edényeket. Két váltás ruhát. Pokrócot. A gyufát. A lámpákat. A kötelet. A demizsonokat. Tű. Cérna. Ilyesmi. Megjegyezted?

A lány bólint.

OHLSDORFER: De előbb béleld ki vastagon szalmával. És arra pakoljál.

A lány bólint.

OHLSDORFER: Ha végeztél, tegyél fel szénát. Meg a keféjét, a vedrét, a kaparóját. A pokrócát is. Megértetted.

A lány bólint.
De nem mozdul.

LÁNY: Azt mondta, hogy a várost elfújta a szél.

OHLSDORFER: Akkor a másik irányba megyünk.

LÁNY: De arról jön ez az egész.

OHLSDORFER: Valamerre csak van valami.
Csináld, amit mondtam.

A lány kimegy az udvarra, áthúzza az istálló elé a kordét, megrakja odabentről az alját szalmával, az elejében meg néhány villa szénával, aztán visszahúzza a bejárat elé. Bemegy, és elkezdi kihordani a holmikat. Előbb a krumpliszákokat hozza, aztán az edényeket, a ruhákat, a lámpákat, a köteleket és a demizsont, végül az élelmiszert és az apróbb dolgokat egy-egy nagyobb zsákban, majd az egészet betakarja pokrócokkal. Közben az apja is meg-megjelenik egy-egy falárával, és elhelyezi a pokrócok alatt. Vagy egy jó fél órát dolgoznak így, akkor Ohlsdorfer ráparancsol a lányra, hogy tartsa meg az ajtót a csapkodó szélben, s kicipeli a petróleumoshordót, aztán vagy három öllel a lószerszámokat is, hogy aztán ezeket mind nagy nehezen, közös erővel valahogy sikerüljön felügyeskedniük a kordéra. A lány jól lezárja a hordó csavaros kupakját, s máris megy az apja után, hogy segítsen tovább. Kihordanak még néhány tucat öl fát, és kihordják, és felrakják, amit csak Ohlsdorfer még szükségesnek lát, aztán a férfi kiharancsolja a lányt az udvarra, bezárja kulcsra az épületet, s átmegy az istállóba.

Rövidre fogva a kantárt kivezeti az imbolygó lovat, s hátra se fordulva elindul vele az országút felé.

OHLSDORFER: Gyere.

A lány felemeli a kordé rúdját, belefekszik, de csak többszöri próbálkozás után sikerül

mozgásba hozni, majd elindítani az egészet. Teljes erejével nyomnia kell a rúd keresztfogóját, hogy ne álljon le a kordé a vadul kavargó szélben, de még így is jó időbe beletelik, míg nagyjából utoléri az elől járókat, míg képes beállni mögéjük, és haladni valahogy velük, előre.

A ló alig vánszorog, ráadásul fél percenként megáll, úgyhogy Ohlsdorfer se úgy megy, ahogy láthatóan szeretné, hogy menjenek, így aztán még csak a kútnál járnak a lóval, amikor a lány a kordéval utoléri őket.

Iszonyatos a szél, és ezt csak most érzik igazán. A lány alig bírja, de Ohlsdorferen is látszik, mennyire meg van döbbenve, hogy egy vihar valójában ekkora lehet. Felnéz az égre, de sehol valami villám, vagy igazi fény – tömör és súlyosan sötét, egységes felhő takarja be fölöttük az eget.

Legalább nyolc-tíz percbe telik, míg elérik az országutat.

Mikor odaérnek, megállnak, és se Ohlsdorfer, se a lány nem mozdul.

A kordé is, a ló is merőlegesen áll az úton, mintegy annak jeléül, hogy nem döntötték el, merre is menjenek.

A ló előbb balra néz, nyugat felé, mintha valamit keresne ott.

Azután lassan, nagyon lassan az ellenkező irányba fordítja a fejét, mintha most meg onnan várna valamit.

De mindkét irány tökéletesen üres.

Sehol nincs semmi.

Hosszú percekig állnak mozdulatlanul, s ahogy telik az idő, úgy válik egyre nyilvánvalóbbá, hogy bármerre induljanak is el, az pont teljességgel reménytelen.

A ló mozdul meg előbb, de Ohlsdorfer úgy tesz, mintha maga fordította volna meg, minden esetre lassan tesznek egy félkört, és elindulnak vissza, a tanya felé.

Erre a lány is megfordítja nagy nehezen a kordét, behajol a kereszttrúdba, és húzza a

kordét, húzza és húzza, vissza, vissza a süvöltve kavargó viharban.

Mire eléri a házat, Ohlsdorfer már bevitte a lovat a helyére. Félredobja a pokrócot a kordén, és elkezd behordani azt, ami az istállóba való.

OHLSDORFER: Nesze, itt a kulcs. Nyissál ki. És pakoljál vissza mindent.

A lány nekilát, s pár perc múlva már csak a petróleumoshordó marad fent a kordén. Azt megint ketten emelik le a földre, s Ohlsdorfer cipeli be a házba. Mikor minden visszakerült a helyére, Ohlsdorfer a farakáshoz megy, leül a rönkjére, és nekikezd gyújtóst vágni a baltával. A sparhertben még van parázs, így aztán a lány egy perc alatt nagy tüzet csinál, felteszi a lábosban még meglevő vizet, s mikor forni kezd, beledob néhány darab krumplit.

Az étel elkészül, szól az apjának, félrehúzza a forró spattniról a lábost, leveszi a fedőt, majd a villával kezdi kiszedegetni a mélytányérba a forró krumplikat. Aztán elhelyezi az asztal közepén az egészet, megterít, s a két tányér közé letesz egy kis bögre sót. Ohlsdorfer odajön, leül a helyére, szótlanul esznek. Az első darabok még nagyon forrók, Ohlsdorfer baljával a levegőbe hajigálja őket, hogy hűljenek, a lány meg egyik kezéből a másikba, és fújják mindketten, míg sikerül megpucolniuk. Csámcsogva, fújtatva, szuszogva rágnak, nyelik a krumplit, egyiket a másik után. Rágnak, nyelnek, hámoznak és sóznak, míg csak az utolsót is le nem gyúrték a torkukon. Akkor a lány feláll az asztaltól, s az összegyújtott krumplihéjat a sparhert melletti sarokba szórja. Visszamegy az asztalhoz, összeszedi az edényeket, de ezúttal nem öblíti el, csak kézzel kitisztítja őket, s felrakja a polcra. Ohlsdorfer magára teríti a pokrócot, a hokedlijét az ablak felé húzza, s odaül.

A lány már alszik az ágyban, amikor a férfi megmozdul az ablaknál. Ledobja magáról a

pokrócot, lecsavarja a lámpák lángját a sparher két oldalán, aztán levetkőzik, s ő maga is elterül az ágyán. Kezét összekulcsolja a tarkója alatt, és nézi a mennyezetet.

Végül lassan odafordítja fejét a hátsó falon, az istálló felé nyíló ablakra.

A sűrű homályban csak foltokban, elmosódottan látni, de látni határozottan, hogy a ló ott áll a helyén, az istálló leomlott falánál, kidugja a fejét, és mintha újra azt pásztázná előbb balra, aztán nagyon lassan jobbra fordulván, vajon van-e bármely irányban bármi, amire várni érdemes.

Ezúttal nem fokozatosan érkezik: hirtelen szinte leszakad a sötét.

5. AZ ÖTÖDIK NAP

A vihar egy szemernyit sem csillapodik odakint. A szél még mindig ugyanabból az egyetlen hajszálpontos irányból söpör végig a tájon, keletről nyugatra, de már végképp nincs semmiféle akadály, mely az útjába állna. Már nemcsak hogy mindent letört, lebontott, levert, lepusztított, lecsiszolt és ledöntött, de el is sodorta ezt a mindent valahová messzire, messzire innen a szinte sivatagi tájban, csak a por zúdul továbbra is nagy tömegben előre, a csontszáraz por, amit felver, mintha a végtelenségig le akarná csiszolni a földet—már csak a sűrű por és a pusztító semmi, amit maga előtt görget, más nem, megfékezhetetlenül, tombolva, a kietlen föld felett.

A pirkadat derengő fényében a lány kinyitja és megdörzsöli a szemét. Nagyot ásít, felül, egy darabig csak bámul maga elé, aztán felöltözik, kiszáll az ágyból, odamegy a sparherthoz, a kast, amelyben a gyújtókat tartják, odahúzza, megrakja a tüzet, begyűjt, s egy darabig nem mozdul

onnan, nézi, ahogy a lángok erőre kapnak. Belenéz, meglötyögteti a lábosokban a vizet, aztán megnézi a vedreket is, mintegy leellenőrizve, hogy mennyi van még összesen, aztán egybeönti az egészet a főzőlábosba, s egy tálcával letakarja, hogy ne menjen bele a por.

Feltölti a lámpákat petróleummal, odaáll az ablakhoz, kinéz az udvarra.

Ohlsdorfer megmozdul az ágyban.

A lány előhossa a demizsont, kiteszi a poharat az asztalra, és óvatosan, hogy egy csepp se menjen mellé, kitölti a reggeli pálinkát. A demizsont visszaviszi a helyére, aztán megvárja, míg az apja felül az ágyban, akkor odamegy, és segédkezik neki megint az öltözködésben, végül – miután rájön, hogy egyelőre nincs mit csinálni – leül az asztalhoz, a helyére.

Ohldorfer felkel, megszívja az orrát, odamegy az ablakhoz, és ő is kinéz. Aztán megáll az asztalnál, felhajtja a pálinkát, körbenéz a házban, majd elindul az ajtó felé.

OHLSDORFER: Gyere.

Átmennek az istállóba, a lány meglötyögteti a vizet az itatóvederben, mintegy leellenőrizve, hogy fogyott-e belőle az éjjel, de ezúttal nem önti ki, s nem tölti fel frissel, csak odamegy a vizeshordóhoz, belenéz, és megvizsgálja, hogy mennyi van még benne. Ohlsdorfer kialmoz, új szalmát hord a ló alá, aztán megnézi, hogy fogyott-e a szénából, de minthogy érintetlennek látszik, nem hoz újat. Megfogja a fejpántot, mint minden reggel, és ezúttal is közel húzza magához a ló fejét, belenéz a tekintetébe, de a lónak tulajdonképpen már nincsen tekintete, ami meg maradt belőle, az már nem is szomorú, csupán vak, élettelen és merev. Megállnak az állattal szemben, és hosszan nézik, ahogy az négy lábát kissé szétterpesztve inog. Nem nyúl a szénához, nem iszik a vederből. Semmi jelét nem adja annak sem, hogy egyáltalán észrevette volna őket.

Ohlsdorfer int a lánynak, és visszamennek a házba. A férfi hátramegy a farakáshoz, leül a

rönkre, maga előtt lassan beigazítja az első gyújtósnaak valót, s felemeli a baltát, hogy nekikezdjen.

LÁNY: Ez az ötödik nap.

Ohlsdorfer nem szól rá semmit. Lecsap a baltával, s fadarab hajszaálpontosan két egyenlő hasára válva szét lehuall kétoldalt a földre. Lenyúl értük, beledobja őket a kasba, s beigazítja a következőt.

A lány az ágyon ül, s az apja szakadt ingét varrja. Előbb a varródobozból megfelelő darab fehér anyagot keres, odaméri a szakadásra, levágja ollóval a megfelelő méretet, aztán újra a szakadáshoz illeszti, leereszti az ölébe, a tübe cérnát fűz, s nekilát varrni.

Ohlsdorfer vágja a gyújtóst, a lány varr az ágyon, nem szólnak egyetlen szót sem.

Egy idő után a lány abbahagyja, felkel, a sparherthez megy, felizzítja a tüzet, a vederből önt valamennyi vizet a főzőlábosba, s egész addig nézi, amíg fel nem forr benne a víz. Akkor beledob néhány szem krumplit, megsózza, lefedi, megterít, s mikor a krumpli elkészül, Ohlsdorfer abbahagyja a gyújtóshasogatást, előre jön, és leül a lányával szembe az asztalhoz. Középen ott gőzölög a krumpli. Az első darabok még nagyon forrók, Ohlsdorfer baljával a levegőbe hajigálja őket, hogy hűljenek, a lány meg egyik kezéből a másikba, és fűjják mindketten, míg sikerül megpucolniuk. Csámcsogva, fűjtatva, szuszogva rágnak, nyelik a krumplit, egyiket a másik után. Rágnak, nyelnek, hámoznak és sóznak, míg csak az utolsót is le nem gyúrték a torkukon. Akkor a lány feláll az asztaltól, s az összegyűjtött krumplihéjakat a sparherl mellettli sarokba szórja. Visszamegy az asztalhoz, összeszedi az edényeket, de ezúttal se öblíti el őket, csak úgy kézzel kitörölgeti, aztán felrakja őket a polcra.

Ohlsdorfer magára teríti a pokrócot, hokedlijét az ablak elé húzza, s leül.

És abban a pillanatban odakint hirtelen kialszik a fény. Olyan, mintha egyetlen mozdulattal egy sűrű függönyt húznának a ház összes ablakára, vagy mintha váratlanul beborulna kint az ég, de valójában azonnal és a legkisebb kétség nélkül megállapítható, hogy még csak megközelítőleg sem ilyesféléről van szó, hanem arról, éspedig a lehető leghatározottabban, hogy mindössze fél perc leforgása alatt teljesen besötétedik odakint, és sötétség száll a házra is. A félelemtől megfeszülve ülnek mindketten, Ohlsdorfer az ablaknál belekapaszkodik az ablak könyöklőjébe, a lány az ágyán fekvé mozdulni sem bír.

Percekig nem mer csinálni semmit egyikük sem.

Csak lélegzetvételük hallatszik, meg ahogy a vihar rázza a házat.

Aztán a lány feláll az ágyról, de a töksötétben beleütközik valamibe.

LÁNY: Mi ez?!

Ohlsdorfer nem is hallja, nem is válaszol, még mindig nem mozdul. Annyira szorítja az ablak könyöklőjét, amelyikben az imént megkapaszkodott, hogy az kijön a helyéről, és a kezében marad. Ledobja a padlóra, felkel, s óvatosan közel hajol az ablakhoz.

Odakint áthatolhatatlan sötétség borít mindent. Egyáltalán nem lehet kivenni a dolgoknak még a körvonalát sem. Eltűnt a kút, eltűnt az istállóépület, s beleveszett a sötétbe az egész udvar, az országút, a föld, az ég.

Hosszú percek telnek el.

Moccanni sem bírnak a félelemtől.

Aztán Ohlsdorfer hirtelen megszólal. Suttog, és nagyon remeg a hangja.

OHLSDORFER: Gyűjtsd meg a lámpákat.

A lány lassan fogja fel, mit kell tennie, s tapogatózva elindul a sötétben. Olykor bele-
beleütközik még ebbe-abba, felrúg egy hokedlit,

felborít valami üres vedret is, de aztán valahogy megtalálja a sparhertnél a polcon a gyufát, s bár azonnal meggyújt egy szálat, mégis mintha nem bízna ebben a szegényke világosságban, tapogatózva keresi az utat a jobb oldalt felakasztott petróleumlámpáig. Aztán meggyullad a kanóc, felvillan a láng, a lány feljebb tekeri a maximumig, s előbb csak a gyufát tartó keze kezd el remegni, de hamarosan egész testében reszketni kezd. Ohlsdorfer még mindig nem bír megmoccanni. Áll az ablaknál, óvatosan előre hajolva mered kifelé, és látszik rajta, hogy egyszerűen nem tudja felfogni, mi történt.

OHLSDORFER: A másikkal mi lesz?!

A lány összerezzzen a hangra, reszketve odalép a bal oldali lámpához, azt is meggyújtja, s felcsavarja a kanócat. A gyöngye világosságban még ijesztőbb minden. Az összes tárgy a házban, a sparhert, az asztal, a hokedlik, a polc, az ablakok, a farakás, a szerszámok, az ágyak, a kas, s az árnyékaik a falon, s egyáltalán a falak végig, a padló s a hatalmas tetőmennyezet most, hogy látszanak, és hogy létük mindössze két petróleumlámpától látszik függeni, még félelmetesebb. Mindkettejük tartásáról, ahogy állnak ebben a gyér fényben, azonnal látni, hogy félelmüknél is erősebb már bennük a tudat, hogy nem tudják, nem következik-e be a következő pillanatban valami még rettenetesebb, ezért nem csak Ohlsdorfer nem mozdul továbbra sem, de mostantól nem mozdul meg a lány sem -- mint akinek a földbe gyökerezett a lába, ott marad, ahol volt, a második lámpa előtt, s csak járátja ide-oda a szemét, és megpróbálja visszatartani a lélegzetét.

Rettenetesen hosszú ideig tart ez így, nem mozdulnak, várnak, hogy nem következik-e valami még szörnyűbb, s mivel egy idő után kiderül, hogy nem, marad minden ugyanúgy, bent ez a gyöngye, pislákoló fény, odakint a sötétség döbbenete, akkor meg attól lesznek képtelen bármi cselekvésre hosszú perceken át,

mert elkezdenek várni – várni arra, hogy vége legyen, hogy visszajöjjön a fény, hogy kivilágosodjon újra odakint. Dermedten nézik az ablakokat, a lánynak csak a szeme jár, az izmait annyira megfeszíti, hogy már ettől az erőfeszítéstől se tudja abbahagyni a reszketést, Ohlsdorfer meg változatlanul az ablak könyöklőjének a helyén markolja a falat, s vár ő is, jól láthatóan várja, hogy visszatérjen odakint a délután.

De a délután nem jön vissza, és nem jön vissza a fény sem, valami történt odakint, valami számukra felfoghatatlan, és ezzel egyszerűen nem bírnak mit kezdeni. Se leülni, se állni nem mernek voltaképpen, csak maradni ugyanúgy és ugyanott, ahol ez az egész érte őket, úgyszólván elviselhetetlenül hosszú ideig maradnak így, megbénulva és megfélemlítve, Ohlsdorfer az ablaknál, a lány a második lámpa alatt.

Amikor meghallják, hogy zörgetik az ajtót, úgy éri őket, mint a megváltás. Ohlsdorferen és a lányon is látszik, hogy mindegy, mi jön, csak végre történjen valami.

Ohlsdorfer hunyorogva próbálja kivenni az ablakon át, ki lehet az.

OHLSDORFER: Azt hiszem, a Lócsiszár Bernhardt már megint. Eriggy, nyiss ajtót.

A lány kitarja előtte az ajtót, és a vendég ezúttal egy pillanatra sem áll meg a küszöbön, szinte beront a házba, hatalmas, hájas testével, a nyilvánvalóan nagy sietségtől zihálva, végigviharzik az asztalig, ott lecsapja az üveget, és meg sem várva, hogy bárki hellyel kínálja, megint lehuppan a hokedlira. Tegnap óta mintha kicserélték volna: komor arckifejezése oda, most ijedten pislog erre-arra, összeroskadva, óriás hasára nehezdedve, görnyedten, fejét lógatva ül az asztalnál, de nem úgy, mint aki végre valami biztonságos helyre érkezett, hanem mint aki bármelyik pillanatban kész rá, hogy felugorjon, ha kell, s meneküljön tovább, miközben úgy szorítja az üveget maga előtt az asztalon, mintha az volna a

legfontosabb, hogy szorítsa, hogy megkapaszkodjon benne, hogy valami támasztékot találjon ebben a szorításban, úgyhogy az első mondata is, mielőtt még abba tudná hagyni a zihálást, az üvegre vonatkozik.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: Most már úgyis mindegy. Adna még egy kicsit?

Riadt tekintete megállapodik Ohlsdorferen, aki lassan elfordul az ablaktól, odajön, leül a jövevényel szemben, ránéz, de nem szól semmit: mind a ketten nagyon meg vannak ijedve.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: Az egész világon sötét van.

Ohlsdorfer csak mered rá, nem szól semmit. A lány összefonja a karját a mellén, és közelebb jön hozzájuk.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: Mert mindenkinek kéne hogy legyen egy távirókészüléke, és nekem persze mint volt postamesternek, van távirókészülékem, a távirókészülék fontos, különösen egy ilyen elhagyatottnak mondható területen, mint a miénk, itt távirókészülék nélkül lenni annyi, mint öngyilkosnak lenni, mondtam is magamnak mindig, hogy ha a postamesterséget egyszer abbahagyom, és visszatérek az eredeti mesterségemhez, én biztos, hogy beszerzek egy ilyen távirókészüléket, és mivel a postamesterséget is abbahagytam, és az eredeti mesterségemhez is visszatértem, be is szereztem egy távirókészüléket, így aztán én már tudom, amit maguk, szomszéd, még csak nem is sejtenek, hogy bizony a hírek szerint Ázsiába is sötét van, és Amerikába is sötét lesz, ha beköszönt ott is, hogy úgy mondjam, a reggel, vagyis amikor nem köszönt be ma, mert mindenhol, ért engem, Ázsia, Európa, Amerika, Afrika, mindenütt sötét van, és ez nem valami napfogyatkozás, mert ez a nap, azt mondják, elment, és ez így is marad a hírek szerint, és ez

semmi jót nem jelent nekünk se, ha ért engem, mert mindenütt ugyanez a sötét, és ugyanolyan hirtelen, de nem csoda, mert az lehet, hogy elég jól meg volt kötve, de most valahogy eloldódott, és erről, tudja, csak találgatni lehet, annyi biztos csak, hogy ugyanaz oldozta el, mint amelyik annak idején megkötözte, ennél több nem, bármi mást, bármi többet mondani nagy ostobaság volna, és akkor meg miért mondjak többet, elég az, hogy az erőt, az erőnek, tudja, éppen ezt a, hogy mondjam, kioldódását, a világnak ezt az egész működését, szomszéd, a törvényeket, a működést, mi, ugye, egyáltalába nem értettük meg, csak azt hittük, hogy megértettük őket, de szó nincs róla, ahogy most már abban is biztosak lehetünk, hogy nem is fogjuk soha, mert megérteni mi csak a felszínt értettük meg, a felszínt, tudja, meg a látszatot, meg végül: amikor csattan az ostor, azt, a rettentő pillanatot, amikor csattan az ostor a hátunkon, és eloldódik, ami meg volt kötve, azaz amikor – mint most – elszabadul újra, rászabadul a világra az, amit mi állandóan újnak nevezünk, amit mi állandóan, hogy mondjam, soha-nem- tapasztaltnak nevezünk, pedig az se újnak, se soha-nem- tapasztaltnak aztán igazán nem mondható, mert itt volt Ő a világ teremtése óta, de ha akarja, pontosabban is tudom mondani: mert velünk együtt érkezett, ért engem, általunk, és mindig így, hogy az érkezését csak utólag ismerjük fel, amikor már késő, amikor már itt van, amikor megértjük, hogy itt van újra, és mindig úgy talál, mint most is, hogy nem vagyunk rá felkészülve, pedig tudni kellett volna róla, hogy jön, hogy az a megkötözöttsége csak ideig-óráig tart, hallani kellett volna, ahogy surlón meglazulnak a láncai, ahogy zizzenve megoldódnak a csomók azon a kötéleten, tudni és hallani kellett volna, hogy elszabadul, és ennek így kellett volna lenni most is, tudnunk kellett volna, hogy így lesz, hogy jönni fog, de már csak arra futotta, hogy kinézzünk az ablakon, és azt mondjuk, tessék, itt van, és baj van, és most aztán nem vagyunk mások, mint egy nagy rakás szerencsétlenség, nem tehetünk semmit, és nem védekezhetünk sehogy, mert sohase tehetünk semmit, és sohase

védekezhettünk sehogy, mert már itt van, aki eddig eléggé jól meg volt kötve, de most valahogy eloldódott, és ez végleges, ezen nem lehet változtatni, nekünk annyi, mi már csak azt mondhatjuk, vége, mi szépen átléptünk egy új világekorszakba, hogy így mondjam, átléptünk, de észre se vettük, mikor, mert minket nem kérdezett senki, sőt, énszerintem észre se vettük, mikor történt az egész, még ki se tört itt semmi, amikor már ott voltunk mind, az újba, az új világekorszakba, észre se vettük, csak figyeltük ezt a szelet meg most nézzük és futkározunk a sötétben, de észre se vettük, hogy egyszerűen egy új világ van, hogy egy teljes mértékben új korszakba kerültünk át, csak az a baj, tudja, hogy még mindig nem értünk ebből az egészből az ég adta világon semmit, mert mindenünk a régi, mert régi, hogy mondjam, az a csökkent agyunk, amivel meg akarjuk érteni a dolgokat, hogy innen odáig ez meg az mit jelent, és régi a ... meggyőződésünk, hogy a saját józan eszünkre hivatkozzunk, na, de mondja meg, mi a lófaszt kezdünk mi most a saját józan eszünkkel ebbe a sötétbe, nem?, szóval itt állunk most a szarban, csupa-csupa régi ember, Ázsia, Amerika, Európa, Afrika, tökmindegy, töksötét – itt állunk, és hiába csűrjük-csavarjuk a szót, hiába csűröm-csavarom most én is itt magának, ahogy szoktam, hiába ülök én itt, és próbálok magának, a szavak is régiek, tudja, amikkel beszélek, és ezekkel a régi szavakkal nem lehet arról beszélni, ami új, erről, ért engem, ami most kint van, úgyhogy nekünk énszerintem teljesen befellegzett, de megéreztem én ezt rögtön, ahogy besötétedett, az órára néztem, és mondom magamba, dél van, és sötét, ültem az ablaknál, bámultam, mint akibe belecsapott a villám, kifelé az ablakon ebbe a fene nagy sötétbe, megpróbáltam magamba, tudja, ezekkel a régi szavakkal, hogy mit látok, de még azt se tudtam elmondani, mukkanni se tudtam, és akkor valami rettentő félelem kezdett rám törni lassan, nem tudtam, melyik irányból támad, csak azt éreztem, tudja, hogy nő, egy félelem, amiről nem tudtam, miért vagy hogy miféle, csak hogy nő és erősödik, és én csak ültem a legteljesebb

tehetetlenségben, figyeltem, ahogy nő bennem ez a félelem, vártam, hogy megértem, legalább annyit, hogy mitől félek olyan nagyon, és gondolkodtam, hogy mit csináljak, nem ülhetek itt, gondoltam, végestelen végig ebben a félelemben, de nem bírtam mozdulni, mintha odaszögeztek volna, csak ültem tovább az ablak előtt, odakint meg csak ez a sötét és sötét mindenütt, amikor egyszer csak megütötte a fülemet valami surló zaj, tudja, mintha egy olyan tekervényes lánc csörögne valahol a messzeségbe, megütötte a fülemet egy surló nesz, tudja, mintha erősen megcsomózott kötél csusszanna lassan széjjel, csak a surló zajt és az ijesztő neszezést hallottam, ültem csak, és néztem kifelé, és csak abban lehettem biztos ott az ablak előtt, hogy már elszabadult, hogy már közeledik, hogy már itt is van.

A jövevény homlokáról szakad a víz, Ohlsdorfer int a lánynak, az odahozza a demizsont, meg két poharat, és remegő kézzel kitölti a pálinkát.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: Most már mindegy. Gondoltam, átjövök még, akármilyen sötét van is, legalább pálinkám legyen.

Azzal reszkető kézzel gyorsan felhajtja, és a ránéz a lányra.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: Kérek még.

A lány az apjára néz, az int neki, hogy igen, a lány kitölt a vendégnek egy újabb pohár pálinkát. Bernhardt azonnal megissza.

Ohlsdorfer nem szól egy szót se, nem kérdez semmit, meg se mozdul, csak nézi egy darabig a jövevényt, aztán felkel az asztaltól, odamegy az ablakhoz, leül, magára teríti a pokrócát, és bámul kifelé.

OHLSDORFER: Adjál neki még egy üveggel.

A lány hozza a tölcsért, az üveget kiveszi a vendég kezéből, leteszi a padlóra, beleteszi a

tölcsért, és lassan csorgatni kezdi a pálinkát a demizsonból. Mikor kész, alaposan bedugja a dugót, visszateszi az üveget Bernhardt elé, önt neki még egy pohár pálinkát, s a demizsonat visszaviszi a helyére.

Aztán újból az asztalhoz megy, és megáll Bernhardt mellett.

LÁNY: Amerikába is?

A vendég nem néz a lányra. Elfintorítja az arcát, felhajtja a pálinkát, és bólint.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: Amerikába is.

Felkel, s az üveget az oldalához szorítva, megtörten, lassan elmegy az ajtóig. Mielőtt kinyitná, Ohlsdorferre néz, de azt egyáltalán nem érdekli, megy-e, vagy marad, csak ül, mozdulatlanul, és néz kifelé.

LÓCSISZÁR BERNHARDT: Köszönöm. Isten áldja magukat.

Kinyitja az ajtót, és ezúttal sikerül kilincsre csuknia. A lány odamegy, kulcsra zárja, visszajön, s lefekszik az ágyra.

Hosszú ideig nem mozdul egyikük se.

Aztán Ohlsdorfer is eljön az ablaktól, s lefekszik a saját ágyára. De nem bír sokáig fekvéssel maradni. Felkuperodik, nekiveti a hátát a falnak, és a gyűrött pokrócot nézi maga előtt az ágyon.

Egy idő után a lány is felkuperodik, a hátát ő is nekiveti a falnak, és ő is valahová maga elé mered, mozdulatlanul.

S akkor lassan mind a két petróleumlámpa kialszik.

A lány leszáll az ágyról, kitapogatja az utat a vaksötétben, megtalálja a gyufát a polcon, és hallani, ahogy arrébb megy, ahogy megáll, kitapogatja a lámpát, és ahogy próbálja meggyújtani a gyufát.

De a gyufaszálat képtelen meggyújtani. Sercen egyet, aztán török, sercen és török, egyiket próbálja a másik után, de nem megy.

Hallani, ahogy Ohlsdorfer is lekászálódik az ágyról, ahogy odamegy, és megáll.

OHLSDORFER: Van bennük petróleum?

LÁNY: Reggel telitöltöttem őket.

OHLSDORFER: Add ide.

A lány odaadja a gyufásdobozt. Ohlsdorfer kivesz egy szálat, s próbálgatja ő is.

OHLSDORFER: Valami van a gyufával.

LÁNY: Apu, feküdjünk le.

Hallani, ahogy visszafelé tapogatóznak az ágyuk felé.

Hallani, ahogy lefekszenek, s ahogy magukra húzzák a takarót.

Hallani a lélegzetüket.

Csak a lélegzetüket hallani.

OHLSDORFER: Majd holnap megpróbáljuk megint.

Teljes csend van odakint, a viharok vége.

6. A HATODIK NAP

Sűrű, áthatolhatatlan, súlyos sötétség nehezedik mindenre a házban.

A lány felébred, hallani, ahogy moccan az ágyban. Nagyot ásít, aztán felöltözik, visszahajtja maga után a takarót, felül, és vár.

LÁNY: Reggel van?

OHLSDORFER: Reggel.

Hallani, ahogy a lány lassan, csoszogva, tapogatózva odamegy az apja ágyához, és segít neki megtalálni a nadrágot, az inget, aztán

feladja rá, és megkeresi az utat a fal mellett a sparhertig. Ott óvatosan levesz két tányért, kitapogatja, hol van a kenyérkosár, kiveszi belőle a kenyeret, megkeresi a polc mellett a felakasztott szalonnát, s az egészszel odacsoszog az asztalhoz. Nagyon lassú mozdulatokkal megterít, akkor visszacsoszog a polchoz, és hallani, ahogy kutat az evőeszközök közt. Amikor megtalál két kést, visszamegy az asztalhoz, és leteszi őket a kitapogatott tányérok mellé.

LÁNY: Kész.

Ohlsdorfer lemászik az ágyról, de neki sokkal inkább nehezebb esik vakon közlekedni a konyhában, hol ennek, hol annak ütközik, míg eltalál végre az asztalhoz, s le tud ülni a helyére. Nem szólnak egy szót sem.

Esznek.

Hallani, ahogy vágnak, ahogy a kés lemetsz egy-egy darabot a szalonnából, hallani, ahogy egy-egy falatot letörnek a kenyérből, ahogy csámcsogva rágnak, nyelnek, szelnek, és törik az újabb falat kenyeret.

Aztán befejezik, Ohlsdorfer egy nagyot böffent.

Nem mozdulnak.

OHLSDORFER: Elfelejtettük a pálinkát.

LÁNY: Hozzam?

OHLSDORFER: Hozzad.

A lány nekiindul a sötétben, el a sparhert előtt, mert rájön, hogy így a legegyszerűbb, ha végigtapogatja a falnál az utat, ezen a módon, ha lassan is, de végül mindent megtalál, megtalálja a demizsont is, jön vele vissza, fél kézzel a falat tapogatja, eléri az asztalt, de itt, ezen a pár méteren nagyon óvatos, mert rájön, hogy ez a legnehezebb, ha keresztbe elindul a faltól, befelé, ott nemigen tud megkapaszkodni semmiben, ütközben, míg el nem ér valamit, nemigen tud kitapogatással eligazodni, merre van, csak amikor már megérkezett valami

hokedlihez, vagy éppen az asztalhoz, mint most is, hogy bár túl nagyot lép, és belerúg, de eléri az asztalt. Leteszi az apja lába mellé a demizson, s indul vissza, a pohárért, s ezúttal csak az a pár lépés nehéz igazán, míg átmegy az asztaltól a falig, ott már könnyű kitapogatni a polcot, és óvatosan kikeresni, melyik a pálinkás pohár, aztán meg vissza, ugyanúgy, az asztalig. Fogni kell mindent, a pohár száját, a demizson száját, s az egészet a padlón kell csinálni, a demizsont csak megdönteni, és valahogy eltalálni, mikor van nagyjából tele a pohár, de sikerül neki, nyújtja az apjának, az apja rátalál, hallani, ahogy felhajtja, és lenyeli, a lány is önt magának, ő is megissza, a demizson dugóját visszadugja, s kezdődik az egész előlről, tapogatózva a falig, aztán oldalt, hogy a demizson pontosan a helyére kerüljön vissza.

Ülnek az asztalnál.

És nagyon hosszú ideig nem csinálnak semmit.

Mondani nincs mit.

Csinálni nincs mit.

Lefekszenek újra, az ágy nyikorog. Hallani, ahogy magukra húzzák a takarót. Hallani, ahogy levegőt vesznek.

Odakint teljes a csend.

A vihar végérvényesen elmúlt.

Hirtelen az istálló felől valami furcsa, meghatározhatatlan hang üti meg a fülüket.

A leginkább még valami vinnyogásra emlékeztet.

Sohasem hallották még ezt a hangot.

Ohlsdorfer felül, és felül a lány is.

LÁNY: Ez sír.

OHLSDORFER: Egy ló soha nem sír.

LÁNY: Sír, ha mondom.

OHLSDORFER: Fogd be a szádat.

Visszafekszik, és visszafekszik hamarosan a lány is.

Hallani, ahogy megint betakarják magukat.

Aztán már csak a lélegzetvételük.
Végül az sem.
Teljes csend borul a házra is.

VÉGE

